

Odamızın düzenlediği, eğitim ve öğrenci sorunlarının tartışıldığı panel, 6 Nisan 1975 tarihinde yapıldı. Çeşitli üniversite ve yüksek okullardan öğrencilerin izlediği panelde Odamız adına konuşan Bekir Özgirgin Oda ve TMMOB çalışmalarına ilişkin şu ön açıklamaları yaptı:

BEKİR ÖZGİRGİN

TMMOB ve Odaların kuruluşundan bu yana 21 yıl geçti. Meslek örgütlerinin bugün vardığı noktadan geriye bakıp kuruluş nedenlerini, kısa bir gelişimini incelemeye yarar görüyoruz. Bu kısa konuşmayla TMMOB'nin ne olduğunu, bugüne nasıl geldiğini göstermeye, bu konudaki bazı sorulara da açıklık getirmeye çalışacağız.

TMMOB, Anayasanın 122. maddesinin güvencesi altındadır. 122. madde şöyledir: "Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları kanunla meydana getirilirler ve organları kendileri tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilir.

İdare, seçilmiş organları bir yargı mercii kararına dayanmaksızın geçici veya sürekli olarak görevden uzaklaştır-

maz. Meslek kuruluşlarının tüzükleri yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz".

Daha önceleri mühendis ve mimar derneklerinde biraraya gelerek örgütlenmeye çalışan teknik elemanlar 1930'lardan buyana sürdürdüğü çabalarla, iktidarların da çeşitli yönlerden gerekli görmesi ile 1954 yılında TMMOB'nin kurulması sağlanmıştır.

Kendisi de bir mühendis olan Konya milletvekili Himmet Ölçmen tarafından hazırlanarak Meclise sunulan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasa teklifinin gerekçesinde şu görüşlere de yer verilmişti:

"Bilindiği gibi teknik, sosyal ekonomide mühim bir rol oynamakta ve zamanımızda insanların pek çok ihtiyaçları teknik sayesinde temin edilebilmektedir. Sosyal hayata iyi bir veçhe veren teknik ve ekonomik faaliyetlerde muhtelif branşlara mensup mühendislerin ve mimarların ihtisasları dahilinde ve meslek prensiplerine uygun olarak çalışmaları ve işbirliği yapmaları memleket menfaati icabıdır, ileri memleketlerde bu mevzulardaki büyük

problemler teknik elemanların geniş ölçüde fikrî ve bedeni işbirliği ile hal edilmekte ve programlaştırılmaktadır. Buna mukabil ihtisasa ve muhtelif meslek adamları arasında işbirliğine ehemmiyet verilmeyen hallerde milli servetler bilgisiz ellerde heder olur.

Türkiye'de tekniğin devamlı olarak inkişafının sağlanması ve bu suretle memleketin imar ve bayındırlık işlerinde teknikten azami bir şekilde faydalanma imkânlarının elde edilmesi gayesiyle mühendislerin ve mimarların teşkilâtlandırılması bu tasarının esasını teşkil eder".

Gerekçede, böyle bir örgütlenmeden beklenen yararlar arasında şunlar da yer alıyordu:

- "Tekniğe lüzumu kadar önem verilerek, memleket ihtiyacına ve karakterine göre teknik işlere veçhe verilmesi,
- Bu cemiyetlerden memleketin teknik şurası ve planlama organı olarak faydalanılması,
- Mesleki ahlâkın teessüsünün ve yükselmesinin sağlanması ve kötü niyetli iktidarsız teknik eleman-

lara cemiyet tarafından inzibati cezalar tatbiki suretiyle iyi iş görülmesinin temin edilmesi, Muhtelif kademelerdeki teknik elemanlar arasında kuvvetli bağlar ile bir iş ahengi kurulması ve mesleki faaliyetlerin her kademesinde çalışan işçi ve teknik elemanların vasıflarının iyileşmesini, bilgi ve kabiliyetleri nispetinde daha yüksek kademelere yükselmelerini sağlayacak imkânların hazırlanması."

O sırada, ülkedeki mühendis ve mimarların dernekler biçimindeki örgütlerinin yetersizliği gerekçede şöyle belirtilmekteydi:

"Memleketimizde her ne kadar Cemiyetler Kanununa göre teşekkül etmiş Türk Yüksek Mühendisleri Birliği, Türk Yüksek Mimarlar Birliği, Türk Mühendisler Birliği gibi cemiyetler mevcut ise de bunlar yukarıda bahsedilen gayeleri tahakkuk ettirebilecek imkânlarla ve teşkilâta malik bulunmadıklarından yukarıda tafsil edilen maksatları karşılamak üzere vazife ve yetkileri kanunla muayyen ve muhtelif mühendislik gruplarını ve mimarları bünyesinde toplayacak, ayrı bir teşekküle ihtiyaç hissedilerek ilişik tasarı hazırlanmıştır."

Gerekçesinden de anlaşılacağı gibi özellikle 1950'den sonra ülkemizde gelişen tekelci sermayenin çıkarları doğrultusunda mühendis ve mimarlardan yararlanmayı amaçlayan bir örgütlenme biçimi olarak TMMOB düşünülmüştür. Kapitalist ülkelerde benzerleri olan TMMOB'nin görevleri diğer ülkelerdeki uygulamalarda olduğu gibi, üretimde giderek önemi artan mühendis ve mimarların emeklerinin en verimli bir biçimde kapitalist üretime katılmasıdır.

Ülkemizin, emperyalist sömürüye alabildiğine açıldığı 1950'lerde gündeme gelen TMMOB Yasası doğaldır ki üyelerin haklarının korunması gereksinimini getirmiştir. Ancak bu gereksiniminin bağımlılık ilişkilerimizi zedelememesine özen gösterilmiştir.

Bu nedenledir ki kanun tasarıları ülkemizdeki yatırımların ve ekonomimizin uluslararası tekellerce denetimi anlamı taşıyan yabancı teknik hizmet ithaline açık kapı bırakmıştır.

Ülke sınırları içinde mesleki çalışmada bulunan sivil, asker bütün mühendislerin zorunlu olarak ilgili meslek odasına kaydolmaları gereklidir. Bu nedenle de TMMOB her ihtisas dalı için Oda kurmak zorunluluğundadır.

Yasanın en önemli maddesi TMMOB ve Odaların görevlerini belirleyen 2. maddedir. Bu madde: "Kamunun ve ülkenin çıkarlarının sağlanması, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında ve işletilmesinde tarımsal sanayi üretiminin artmasında, ülkenin sanat ve teknik kalkınmasında, mesleğin gelişmesinde ve mensuplarının meslek onurları ile hak ve yetkilerinin korunmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak" diyerek TMMOB ve Odalara tarımın ve sanayinin planlanmasından yatırımların denetlenmesine kadar büyük görevler yüklemiştir.

Gelişen toplum koşulları ve teknik elemanların giderek ücretli aydın durumuna gelme süreci içinde bu kuruluşların işleyişlerinde belli bir

nitel değişikliğin olduğu, kuruluş amaçlarının ötesinde bir işlerlik kazandığını, iktidar kuyrukçuluğu yapmaktan sa halkın yanında yer alan yurtseverlerin yönetimi altına geçtiğini görüyoruz. Önceleri yalnızca teknik çalışmalarla yetinen meslek örgütleri 1960'tan sonraki sınırlı demokratik ortamda ve özellikle 1970'lerden sonra çalışanlardan yana, uluslararası tekelilerin sömürüsüne karşı yurtsever seslerini yükseltmişlerdir. Üye ve meslek sorunlarını ülkenin genel sorunlarından soyutlamadan görev ve mücadelesini bu doğrultuda sürdüren Odalar kendi özgül sorunlarının yanı sıra, emperyalizmin, özellikle Odaları ilgilendiren mesleki sorunlarda somutlaşan sömürsünü sergilemeyi görev bilmişlerdir. Demokrasiden demokratik hak ve özgürlüklerden yana mücadele veren Odalar 1971'den sonra egemen çevrelerin yıldırımlarını üzerlerine çekmeye başlamışlardır. Odalardaki yurtsever sesi boğmayı amaçlayan işbirlikçi çevreler 1950'lerin de gerisindeki bir tavır içinde TMMOB ve Odaları kapatmayı amaçlayan yasa tasarıları hazırlamışlar, 1973 Şubatında A dakika içinde üzerinde hiçbir görüşme yapılmaksızın Meclisten geçirmiş-

Soldan sağa: Aşkın Ulukaya, Recep Aktaş, Ahmet Varol, Bekir özgizgin, Abdülkadir Kahraman.

lerdir. Meslek kuruluşları tekelci sermayenin temsilcilerince siyaset yapmakla suçlanmıştır. Tekelci sermayenin denetiminde olan Sanayi ve Ticaret Odaları ülkenin ekonomik politikasının belirlenmesinde söz sahibi iken benzer meslek örgütleri olan Odaların ve TMMOB'nin politika yapmak gibi soyut bir kavramla suçlanıp kapatılmak istenmesinin nedenleri çok açıktır. TMMOB üzerinde yoğunlaşan bu antidemokratik baskıların bir başka önemli yanında, giderek bilinçlenen, kendi sorunlarını ülkenin temel sorunları bütünü içinde gören ve olaylara bilimsel yöntemlerle yaklaşan teknik elemanların örgütsüz bırakılmak istenmesidir. TMMOB'nin kapatılmasını amaçlıyan yasa değişikliği karşısında gerek bütün Odaların gerekse diğer demokratik kuruluşların sürdürdüğü mücadele, karşı mücadeleyi geriletmiş, yasa tasarısı Senatodan geri dönmüştür.

TMMOB VE ODALARDAKİ İLERİCİ GELİŞİM

Verilen ortak mücadele Odaların birlikteliğinin sağlanmasında ileri bir adım olmuştur. 1969-72 yılları arasında Odalarda gelişen ilerici mücadeleden kuşku duyan o dönemlerin iktidar yanlısı TMMOB yöneticileri Birliğin genel kurulunu çeşitli manevralarla ertelemişler, 3 yıl Birliği battal, gerçek niteliğinden uzak hatta Odalardaki ilerici gelişimi engelleyen bir örgüt merkezi biçiminde tutmayı başarmışlardır. Bu nedendir ki Odalardaki ilerici mücadele TMMOB'den önce gelişmiştir. Bu dönemlerde yürütülmeye çalışılan ortak çalışmalar TMMOB'nin tutucu yöneticilerinin tavırları nedeniyle Odalararası komisyon çalışmaları biçiminde sürdürülmüştür. Ortaklaşa sürdürülen çalışmalar da giderek gerçek birliğin kurulmasında etken olmuştur.

TMMOB ve Odalardaki ilerici gelişimin nedenleri nelerdir?

Genel olarak ülkedeki politik gelişimin 1960-1970 arasında hız kazanması, özel olarak dönemlerde mezun olan yurtsever mühendislerin Odalardaki mücadeleye inançla katılması, geçmişte ayrıcalıklı bir tabaka oluşturan mühendis ve mimarların ekonomik bunalımlardan etkilenerek ekonomik ve politik gelişmeler karşısında daha duyarlı bir duruma gelmeleri, teknik elemanları ilkelerinin ve kendi haklarının savunulmasında örgütlenmenin gereğine inandırmıştır.

Teknik elemanların ekonomik mücadeleye katılmasının en son örneklerinden biri TEKSEN'in güçlenmesidir. Türkiye Teknik Elemanlar Sendikası olarak kurulan, 1971'de Anayasa değişikliği ile kapatılan TEKSEN'in üye sayısı çok kısa bir sürede 5000'i aşmıştı. Bu da teknik elemanların haklarının savunulması için örgütlenmeye nedenli gereksinme duyulduğunun bir örneğidir.

Bu somut koşullar içinde Odaların mücadelesi güçlenmiş üyelerinin ekonomik ve demokratik taleplerini de savunan Odalar belli etkileşimler içinde üyelerinin de mücadele içinde yer almasını bir ölçüde başarmışlardır. Son yıllarda TMMOB'nin güçlenmesi, TEKSEN'in yerine kurulan TÜTED'in çalışmaları sonucu tüm teknik elemanların ortak mücadeleleri içerik ve yöntem açısından yeni boyutlar kazanmıştır. Şimdi tüm teknik elemanlar (mühendis, mimar, tekniker, teknisyen, jeolog, jeofizikçi vb.) birlikte sendikalaşma mücadelelerini sürdürmektedirler. Yıllarca egemen çevrelerin aralarında yarattığı yapay çelişkileri bırakarak teknik elemanlar sendikalaşma yolunda büyük adımlar atmışlardır. Bu doğrultuda geçen yıl 1. Teknik Eleman Kurultayı düzenlenmiştir. Bu yıl da 7-8 Haziran'da düzenlenen 2. Teknik Eleman Kurultayı'nın çalışmaları sürdürmektedir. Teknik elemanlar vardığımız bu noktada ekonomik sorunlarının ancak sen-

dikal haklarla çözümleneceğini bilincindedirler. Bilgi ve becerilerini halkımızın hizmetine sunamayışlarının nedenlerini iyice bilmektedirler. Uluslararası tekellerin ülkemiz kaynaklarını alabildiğine sömürdüğünü, Türkiye'de yabancı teknik hizmete yerli teknik hizmete oranla karşısında üç misli fazla para ödendiğini, teknik elemanları gizli işsizliğe hattayurt dışına göçer iten en önemli etkenlerden birinin yabancı teknik eleman ithali olduğunu açıkça görmektedirler.

TMMOB ve Odaların yıllardır Personel Yasası ve keyfi uygulamalar karşısında sürdürdüğü sendikalaşma mücadelesi tabanda büyük bir etkinlik kazanmıştır. Tüm teknik elemanlar bu mücadeleye omuz vermektedirler.

Bir örgütün mücadele sınırlarını ve yöntemlerini örgütün niteliği, taban yapısı ve örgüt-taban ilişkisi belirler. Örgütün çalışma biçimini

saptarken önemle üzerinde durulması gereken konu budur. Demokratik meslek örgütlerinin çalışmaları soyut politik hedeflere yönelik olamaz. Örgüt-taban ilişkisi sağlıklı olduğu ölçüde daha güçlü mücadele yöntemleri benimser. Odalar, tabanları ortak bir politik görüşte birleşmiş politik örgütlerden farklı olduğu gibi tabanın

somut ekonomik mücadelesini içeren sendikalarla bu sendikaların tabanlarının arasındaki ilişkiden de farklıdır. Odaların üyeleri zorunlu üye oldukları için tabanda çeşitli politik ve ekonomik görüşlerin birlikte olacağı bir gerçektir. Bu nedenle sürdürülen çalışmalarda tabanın tümünden desteklenmesi beklenemez. Çalışmalar taban tarafından daha şüpheli ve eleştirici bir gözle değerlendirilmektedir. Tabanın büyük bir çoğunluğunu ortak mücadeleye sokmak daha bilimsel ve örgüt ölçeğinde çalışmayı zorunlu kılar. Çalışmalara üyelerin inançla katılması, yöneticilerin tabanla bağlarını koparmadan çalışmaları gibi örgütsel çalışma

için geçerli olan kurallar Odalar için daha bir önem kazanmaktadır, üyelerin somut taleplerinden hareket etmek ve somut hedefler belirleyerek tabanı mücadeleye katmak zorunlu olduğu gibi üyelerle bağları koparacak ileri politik hedeflere yönelmek o derece sakıncalıdır. Bütün bu gerçekleri bilerek ve ortak mücadelenin güçlülüğüne inanarak TMMOB ve ona bağlı meslek Odaları çalışmalarını bu yönlerde yoğunlaştırmışlar, ortak çalışmanın yöntemlerini saptamaya çalışmışlardır. Tüm Odaları ortak mücadeleye katmak için gerekli olan asgari çalışma ilkelerini saptamışlar ve olaylar karşısındaki tavırlarını bu ilkeler doğrultusunda almışlardır.

ÇALIŞMA İLKELERİ

TMMOB'nin çalışma ilkeleri şunlardır:

Biz teknik elemanlar yaşadığımız bu dış sömür sistemi ve onun her türlü saldırısına karşı - araçları kendi öz sorunlarımız olan bir mücadeleyi sürdürmeyi görev sayıyoruz. Bu mücadelemiz tüm yurtsever güçlerin bağımsızlık mücadelesinin bir parçasıdır.

Ülkemizde uygulanmakta olan ekonomik sistemin varlığını sürdürmesi geniş halk yığınlarının sömürülmesine bağlıdır. Bu sömürü günümüzde spekülasyon, enflasyon, gelir dağılımındaki dengesizlik gibi kavramlarla belirlemektedir.

Teknik elemanlar bu iç sömürden etkilenmektedir. Sömürülen yığınların bir parçasıdır. Ve ekonomik mücadelesi tüm çalışanların mevcut

ekonomik sisteme karşı mücadelesiyle bir bütündür.

İç ve dış sömürü bir bütündür. Bu sömürüyü sürdüren yerli-yabancı ittifak ülkemizde ekonomik, politik, kültürel alanlarda her düzeyde ve her biçimde örgütlüdür. Son yıllarda teknik elemanlar üzerinde de yoğunlaşan antidemokratik

baskılar hep bu bütünleşmiş iç ve dış sömürünün ve onun örgütlü kurumlaşmış ittifakının yarattığı koşulların doğal sonucudur.

Teknik elemanların ekonomik demokratik mücadelesi bu örgütlü ittifaka karşıdır. Bu nedenle çalışan kesimin sendika kurma ve grev haklarını yeniden elde etme çabası sürdürülecektir.

Son yıllarda, egemen güçler tekelsel sermayenin etkin öncülüğünde, çalışan yığınlar üzerinde baskı ve terörü artırmışlardır. Teknik elemanlar sermayenin çalışanlar üzerinde kurmak istediği baskı ve zorbalığa ve bu zorbalığın siyasi adı olan faşizme karşıdır. Düşünce ve inanç özgürlüğünden kitlelerin örgütlenme özgürlüğünden, kısaca demokrasiden yanadır. Teknik elemanlar çalışanların düşünce ve inançlarını açıklama ve örgütlenme özgürlüklerine getirilen kısıtlama, engelleme, yasaklamalara karşı kitlelerin demokrasi mücadelesinde yerini alacaktır.

TMMOB teknik elemanların özel olarak ekonomik demokratik mücadelesinin, genel olarak da bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin araçlarından bir tanesidir.

TMMOB, yönetimi her yıl demokratik yöntemlerle yenilenen bir kamu kuruluşu niteliğindedir.

TMMOB Yönetim Kurulu, emperyalizmin ve faşizmin teknik elemanların kendi sorunlarında somutlaşan görüntülerini açığa çıkarmaya çaba gösterirken sermayeye ve onun bağlı olduğu dış kaynaklara karşı sosyal politik muhalefetin bir parçasını oluşturduğunun ve tüm çalışmalar adına sözcülük edemeyeceğinin de bilincindedir.

TMMOB yönetimi diğer demokratik örgütlerle girişeceği ortak eylemlerde temsil ettiği kitlenin sosyal karakterini özgül sorunlarından kaynaklanan ve genelleyerek sürdürdüğü ekonomik demokratik mücadelesinin kendisine yüklediği görev ve sorumluluğun önem ve ciddiyetini belirleyici etmen olarak görecektir.

TMMOB yönetimi, teknik eleman sorunlarını ülke sorunları bütünü içinde değerlendirirken, değişik ihtisas dallarını temsil eden Odaları ve diğer meslek kuruluşlarını ortak ilkeler etrafında bütünleştirmeyi, bu yönde ve ortak sorunların çözümü yolunda ortak çalışmalar düzenlemeyi önemli bir amaç saymaktadır.

Bu ilkelerde güçlenen birlik-telik bir amaç olarak değil halkımızın mücadelesinin yanında yer almak, için bir araç olarak görülmüştür.

Geçen yıl bilindiği gibi çalışanların, öğrencilerin üzerinde antidemokratik baskıların yoğunlaştığı, grevlerin ertelendiği, ücretlerin dondurulduğu, gençliğin faşist saldırılara hedef tutulduğu bir dönem olduğu gibi

solda da yoğun politik çalışmaların sürdürüldüğü bir dönemdir. Bu dönemde TMMOB ve Odalar ortak çalışma anlayışı içinde hataları asgariye indirmişlerdir. TMMOB ve Odaların çeşitli politik çalışmalara angaje edilmek istenmesi üzerine TMMOB bağımsız fakat yanlı bir politika izlemeyi tabanının yapısı yönünden gerekli görmüştür. Faşist baskılar karşısında çeşitli kuruluşlardan gelen iyi niyetli fakat özünde yanlı güçbirliği çağrılarını karşısında tutarlı tavır takınılmıştır. Çalışanlara yöneltilen baskılara karşı kendi öz sorunlarından kaynaklanarak mücadele verilmiş, demokratik örgüt olarak faşist saldırılara, sermayenin demokratik mevzilerin geriletilmesi yönündeki baskılarına demokrasiden bir adım taviz vermemek için karşı koymayı başarmıştır.

Odamız da ortak çalışma içinde kendi mesleki sorunlarının ve bu alanlarda somutlaşan sömürünün kamuoyuna duyurulması ve üyelerinin bu konularda bilinçlendirilmesi çalışmalarını kendi bünyesinde sürdürmüştür. Bunun dışında bir demokratik baskı ögesi olarak; demokrasinin gelişmesi ve demokratik hak ve özgürlüklerin savunulması mücadelesini, teknik elemanların eğitim, ücret ve örgütlenmeleri çalışmalarının birden fazla meslek Odasını ilgilendiren diğer ortak çalışmalarını TMMOB içinde diğer Odalarla ortaklaşa yürütmeyi tutarlı bir yol olarak kabul etmiştir.

Burada, son 6 yıl içinde genelde TMMOB'nin, özel olarak da Odaların yaptığı bazı çalışmalarını kısaca özetleyelim. Daha önce de değindiğimiz, gibi gelişen toplumsal yapı içinde demokratik meslek örgütleri olan Odalar kuruluş amaçlarının ötesinde halkın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin yanında yer almışlar ve yurtsever bir ses olarak ortaya çıkmışlardır. TMMOB'nin güçlü ve birleştirici olarak bu mücadeleye katılması ise daha sonraki yıllarda gerçekleşebilmiştir.

1970-72 döneminde sürdürülen çalışmaları ilerici niteliğe kavuşmuş Odaların tek tek ürünleri olarak ortaya çıkmaktadır. Teknik elemanların ortak sorunları için sürdürülen mücadelenin tutarlı bir birlikteliği gerektirdiği o zamanlar da açıkça kendini duyurmuş ve TMMOB'nin bu görevi üstlenecek nitelikte olmaması bu tür çalışmaların kurulan ortak komisyonlarda sürdürülmesini zorunlu kılmıştır.

ÖZEL OKULLAR SORUNU

Elektrik Mühendisleri Odasının ilk olarak ilerici nitelikteki bir yönetime kavuşması 1970 yılına rastlar. Bu dönemde yapılan çalışmalara geçmeden önce, gerek o tarihlerde ülkenin içinde bulunduğu politik ortam, gerekse bu tür bir örgüt yönetimine olan yabancılık tabanın sınıfsal yapısının ve özlemlerinin yeterince gözönüne alınmaması sonucunu doğurmuştur. Bu hatalı tutum Odanın yayın organında da yansımış, derginin içeriği demokratik mücadele hedeflerinin dışına düşmüştür. Sözü edilen bu yanlışlıkları abartmadan yapılan diğer çalışmalara geçelim. 1970 yılında gerçekleştirilen önemli çalışmalardan biri özel okullar konusundadır. Bilindiği gibi özel yüksek okullar üzerindeki tartışmalar bu okulların kurulduğu 1962 yılında başlar. 1964-65 yıllarında Türk Eczacılar Birliği, İTÜ Öğrenci Birliği ve Mimarlar Odası 625 sayılı Özel Yüksek Okullar Kanununun çıkmaması doğrultusunda ayrı ayrı çalışmalar sürdürmüşlerdir. "Tek başına bir eğitim"den söz edilemez. Eğitim, bir ülkede iktidarı elinde bulunduran egemen güçlerin genel ekonomi politikalarının ayrılmaz bir parçasıdır. 1970 yılında arkadaşlarımız özel okullar sorununa bu gerçeğin ışığında yaklaşmışlardır. Özel okulların uluslararası tekelci sermayenin sömürü düzeni üzerine kurulmuş ve bu yönde eğitim sistemi olan devlet okulların-

dan da geri bir eğitim düzeyine sahip oldukları açıklanmıştır. Montaj sanayiini yerleştiren ve geliştiren bir anlayışın gereği olarak ortaya çıkan Özel Yüksek Okulların aynı zamanda iktidarı elinde tutanların aşırı kâr ihtiraslarının sonucu ve aracı olduğu ve bu nedenle sermaye çevrelerinin hiçbir zaman bu okulları ülkenin ekonomik güçlenmesi doğrultusunda görmedikleri açıkça belirtilmiştir.

İktidarlar aynı zamanda o dönemin gençlik hareketleri içinde özel okul öğrencilerinden karşı hareket yaratabileceklerini düşünmüşler ve bu yolda çaba harcamışlardır. Odaların Özel Yüksek Okul mezunlarını kaydetmemeleri üzerine gençleri yanlı hedeflere yönlendirmek, Odalara ve ilerici kuruluşlara karşı kullanmak amacıyla yasaları hiçe sayarak bu okulların mezunlarını Odalara kaydolmaksızın çalıştırabileceklerini açıklamışlardır. Ancak, tüm bu oyunların boşa çıktığı ve özel okul öğrencilerinin her zaman soyguna ve sömürüye karşı daha duyarlı oldukları açıkça görülmüştür. Yapılan çalışmada özel okulların devlet üniversitelerini baltaladığı, öğretim üyesi sorunu ortaya çıkardığı ve bu sorunun devlet üniversitelerini de etkilediği açıklanmıştır.

Burada, Özel Okullarda eğitimin yetersiz olduğu da çeşitli örneklerle vurgulanmış, örneğin İTÜ'de bir öğrenciye 15 000 TL harcanırken özel okullarda bu maliyetin 3000-6000 TL arasına kadar düştüğü ve bu harcamanın da % 50 sinin patronun cebine girdiği; ayrıca devlet üniversitelerinde bir öğretim üyesine 4-10 öğrenci düşerken, özel yüksek okullarda bu sayının 50-80 dolayında olduğu Saptanarak, çeşitli belgelerle açıkça ortaya konulmuştur. Bunların yanısıra iktidarın söz konusu durumdan hoşnut olduğu ve soruna tek çözümün devletleştirme olacağı belirtilmiştir. Devletleştirilmeden amaç, bu okulların kapatılması ve yeniden açılmasının önlenmesi ile bu okullar öğrencilerinin eğitimle-

rinin tüm olanaklar kullanılarak devlet üniversitele-
rinde sürdürülmesidir.

Genel eğitim sorununun bir parçası olan Özel Yüksek Okullar konusunda asgari bir çözüm önerisi 1970'lerde Odamızca böyle getirilmiş ve okullar devletleştirilinceye değin mezunları Odaya kaydedilmemiştir.

Sözü edilen çalışmaların yanısıra aynı yıl içerisinde hazırlanan Personel Yasası karşısında tüm teknik eleman Odaları ile ortak biçimde çalışmalar sürdürülmüş ve "TEKSEN'in yürüttüğü forumlara katılmıştır. Bu forumlarda teknik elemanların üretimdeki yeri belirlenerek devlet memuru statüsünün teknik elemanlara uygun olmadığı açıklanmış ve bunların bir sonucu olarak bari iki gün, öbürü de bir günlük olmak üzere boykota gidilmiştir.

1971 yılında, bir yıllık bir yönetim pratiği ve belirli bir bilgi birikiminin sağlandığı bir çalışma dönemine girilmiştir. Bu yılın çalışmalarını değerlendiren 12 Mart faşizan döneminin nitelik ve koşullarının göz önünde tutulması gereklidir. Bilindiği gibi bu dönem; demokratik hak ve özgürlüklerin alabildiğine kısıtlandığı, devrimciler üzerinde baskıların yoğunlaştığı, 1961 Anayasasının gerici bir anlayışla değiştirildiği, anti-demokratik yasaların çıkarıldığı, dernekler yasasının antidemokratik bir biçimde değiştirildiği, memur sendikalarının kapatıldığı ve yayın ve açıklama haklarının kısıtlandığı bir dönemdir. 1971 yılı çalışmaları, 17. Genel Kurulda oluşan gerici çevrelerin çabaları sonucu Odaya tedbir konulması nedeni ile 6 ay kadar aksamış ve bu dönemin çalışmalarının son 6 aya sığdırılması zörunluğu ortaya çıkmıştır. Bu kısa dönemde sürdürülen çalışma ve alınan kararların en önemlilerinden biri Anayasa Mahkemesi kararı ile özel Yüksek Okulların devletleştirilmesini izleyerek Odamızın mezunları kaydetmeye başlamasıdır. Bilindiği gibi, Odamızın bir

önceki Genel Kurulda "eğitim tüccarlığına" karşı sürdürüldüğü mücadeledeki tavrı -özel yüksek okul öğrencilerine karşı olmamakla birlikte- bu okulların mezunlarını Odaya kaydetmemek yolundaydı. Daha önce çalışmalarına değindiğimiz TEKSEN bu dönemde giderek güç kazanmış ve 5000'in üzerinde üye sahibi olarak etkinliği ölçüsünde teknik elemanların ekonomik mücadelelerini sürdürmeyi Daşarmıştır.

Odamızın TEKSEN ve diğer Odalarla birlikte yürüttüğü çalışmaları şöyle özetleyebiliriz.

İş gücü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları konusunda teknik eleman kuruluşlarının görüşleri olarak Bakanlar Kuruluna bir muhtıza ile birlikte yan ödemeler tasarısı verilmiştir. Muhtıradaki teknik elemanların 657 ve 1327 sayılı Devlet Personel Yasası kapsamına alınmasıyla zarara uğramalarının kaçınılmaz olduğu belirtilerek, kanunun intibaklar konusunda doğurduğu anormalliklerin düzeltilmesi için:

- 1) Teminindeki güçlük,
- 2) İş gücü,
- 3) İş riski zamlarının geciktirilmeden ve belirli esaslar dahilinde verilmesi istenmektedir. Tasarıda, hükümetin ilk tasarılarından farklı olarak puanlama esası getirilmiş, puanlamada makam yerine fonksiyon ve verimlilik kriteri baz alınmıştır. Yetkililer tarafından daha sonra hazırlanan tasarıda puanlama esası kabul edilmekle beraber tatminkâr olamamış ve bu haliyle uygulanma olanağı bulunamamış veya bulunmak istenmemiştir.

TEKSEN'in Mayıs ayı içinde yatırımcı bakanlara verdiği bir çalışmada teknik personel statüsünde sağlanması gereken prensipler saptanmış, bir diğer çalışmada da 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun uygulanmasından ve kanun bünyesinden doğan aksaklıklar ortaya konmuştur.

TEKSEN bu dönemde sesini duyurabilecek duruma gelmiş güçlü bir örgüt olarak görü-

nüyordu. Ancak, Anayasa'nın 46'inci maddesinin değiştirilerek kamu kesiminde çalışanların sendika kurma hakkının kaldırılması üzerine TEKSEN'in faaliyetlerini durdurmak zorunda kalması teknik elemanların örgütsüz bırakılması gibi bir durum yaratmıştır. Daha sonra meslek Odalarının da desteğini kazanan Türkiye Teknik Elemanlar Birliği (TÜTEB) işte bu sırada kurulmuş, yeniden teknik elemanların örgütlenmesi, için faaliyetlerine başlamıştır. TÜTEB, "güç birlikten doğar" sloganıyla ortaya çıkarken "Anayasa'nın öngördüğü yollarla demokratik mücadelede yurtsever ve haklı sesimizi en etkin bir biçimde duyurmaya kararlıyız" demektedir. Gerçekten, TÜTEB amacını, teknik elemanlar arasında birliği sağlamak, teknik elemanların haklarını savunmak ve sorunları ile ilgili çalışmalar yapmak şeklinde belirlemiştir.

Aynı dönemde, bütün yurttaki elektrik projelerinin ortak özelliklerle uygulanmasını sağlamak amacıyla işbirlikli teknik çalışmalar sürdürülmüştür, özünde yabancı teknik hizmet ithaline kapıları kapamak, Türkiye'de inşaat, endüstri ve diğer ekonomik çalışmalar alanında gerekli etüd, araştırma, plan ve proje hizmetlerini yapmak, geliştirmek, düzenlemek ve koordine etmek amacıyla; çalışmalarında özerk olacak ve tüzel kişiliğe sahip bir Devlet Etüd ve Proje Kurumu kurulmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmüş ve hazırlanan yasa teklifi ilgili kademelere iletilmiştir. Yine aynı tarihlere tezgahlanan Anayasa değişiklikleri sırasında devrin başbakanının demokratik görünme çabası içerisinde konunun kamuoyunda tartışılmasını istemesi üzerine Odamız, o günün koşullarında böyle bir tartışmanın gerçekten yapılacağına inanmadığını, söz konusu değişikliklerin önceden belirlenmiş olduğuna ve tavrın göstermelik niteliğine değinerek ortaya koymuş ve demokratik hak ve özgürlüklerin özünü zedeleyecek özel-

likteki Anayasa değişikliklerinin karşısında olmayı yurtseverlik gereği saydığını açıklamıştır. Aynı günlerde toplumun gelişme sürecinde geriye dönüşünü hazırlayacak olan Anayasa değişikliklerinin kimlerin yararına olacağını, tutucu ve işbirlikçi iktidarların elinde ülkenin ne tür çıkmazlara sürükleneceğini belirten bir basın açıklaması hazırlanarak Elektrik, İnşaat, Harita Mühendisleri Odaları ve Mimarlar Odasının kamuoyuna duyurulmuştur.

Sözü edilen çalışmaların yanı sıra yine 1971 yılında, Odaların çoğunluğu ve TÜTED ile birlikte hazırlanan Teknik Eleman Anketinin sonuçları bir basın bildirisi ile kamuoyuna açıklanmış ve teknik elemanların içinde bulunduğu sosyoekonomik sorunlar ortaya konmuştur.

ODAMIZIN ÇALIŞMALARI

1972 yılında Odamızın katıldığı ve sürdürdüğü çalışmalara gelince; teknik elemanların ekonomik sorunları üzerinde durulmuş, TMMOB'nin gerçek niteliğine kavuşması için Odalararası ortak çalışmalar sürdürülmüş, ülkemizde üretilen malların kalite kontrollerini yapan ve standartları hazırlayan Türk Standartlar Enstitüsünün sürdürüldüğü keyfi yönetime ve yapılan yolsuzluklara karşı büyük bir kampanya açılarak bu kuruluşun ve yöneticilerinin gerçek yüzü kamuoyuna açıklanmış, giderrek somutlaşan enerji sıkıntısı karşısında ülke yararına olan enerji politikası bir kez daha açıklanarak Odanın önerileri sıralanmıştır.

Gittikçe ağırlaşan yaşam koşullarının özellikle kamu kesiminde çalışan teknik elemanları büyük bir ekonomik bunalıma sürüklediği o günlerde Libya Hükümetinin 70 elektrik mühendisi istemi karşısında yüzlerce üyemiz Libya'ya g*Ç etmek için sıraya girmişti. Bu konuya ilişkin çalışmalarda bulunan Odamız göçün temel nedenlerini

ortaya koyan bir açıklama ile yetkilileri uyarmıştır.

Bunun dışında, yabancı sermayeyi teşvik tasarısına ve özellikle yabancı teknik hizmet ithalini yasalaştırmayı amaçlayan 51 f maddesine karşı (o dönemin gerici TMMOB yöneticilerine baskı yapılarak) TMMOB ve tüm Odalar görüşlerini açıklamışlar ve teknik elemanların tüm haklarını almalarını savunmuşlardır.

1973 yılı çalışmaları TMMOB'nin kapatılmasını amaçlayan yasa değişikliği karşısında mücadele ile başlamış ve ortaklaşa ve kararlı olarak sürdürülen çalışmalar sonucu antidemokratik girişimler geriletilmiştir. Aynı yılın Mayıs ayında genel kurulunu yaparak yeni yöneticilerine kavuşan TMMOB bu dönemden başlayarak gerçek bir birlik olma yoluna girmiş, birleştirici ve örgütleyici bir niteliğe kavuşmuştur. Bu dönemde Odamız, çalışmalarında TMMOB'nin güçlenmesi ve ortak çalışmaların TMMOB içinde sürdürülmesi ilkesini benimsemiş, Birliğe maddi ve insan gücü katkısında bulunmuştur.

Odamızın kendi bünyesinde sürdürdüğü çalışmaların en önemlisi Kasım 1973'de yapılan Elektrik Enerjisi Teknik Kongresi olmuştur. Ülkenin enerji bunalımının en yüksek noktalara çıktığı 1973 yılında düzenlenen Teknik Kongre enerji üretiminde kendi doğal kaynaklarımıza dayanmanın zorunluluğunu vurgulamış, yabancı teknik hizmet karşısında kendi teknik gücümüzün yeterliliğini ortaya koymuştur. Ayrıca, ulusal enerji politikasının uygulanması gerekliliği, uluslararası tekelleri sermayenin sömürsüne son verilmedikçe enerji sorununa çözüm getirilmesinin olanak dışı olduğu anlatılmış, fuel-oil'e dayalı elektrik enerjisi üretimi politikası yerilmiştir.

Aynı dönemde, İstanbul ve İzmir'de, Oda şubelerinin çalışmalarının ortak biçiminde yürütülmesi gereksiniminden doğan koordinasyon kurulları oluşturularak çalışmalar sürdürülmüştür. Ayrıca İstanbul

ve İzmir şubelerinde Odalararası sürekli komisyonlarda İstanbul ve İzmir'in sorunlarına yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Bunların dışında, tüm teknik elemanların haklarının savunulması, taban-TMMOB ilişkisinin sağlanmasına ve çeşitli işyerlerindeki çalışmaların TMMOB'ye iletilmesine olanak getirecek "işyeri temsilciliği" kurumlaştırılmıştır.

1973 döneminde TMMOB yoğun bir çalışma içinde örgütlenmesini sağlamış, Birlik ve tüm Odaların güçlenmesi doğrultusunda etkili çalışmalar sürdürülmüştür.

1974 yılı çalışmaları daha önce açıkladığımız ortak ilkelere ışığında sürdürülmüştür. Odamız çalışmaları genel olarak iki bölümde incelenebilir.

- EMO çalışmaları
- TMMOB içinde yapılan çalışmalar;

Odamızın kendi örgüt sorunları üzerine yaptığı çalışmalarını şöyle özetleyebiliriz.

AET Türkiye ilişkilerinin;

- Elektroteknik sanayii açısından incelenmesi
- Elektronik sanayii açısından incelenmesi.

ülkenin bu sektörlerdeki üretimi AET ortaklarının üretimleri ile karşılaştırılarak sınırlı üretimindeki ortaklık ilişkileri içinde yok olacağı gerçeği ortaya konmuş ve AET'den çıkılması önerilmiştir.

Akademi, Yüksek Okullar ve yüksek okul öğrencileri ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Enerji ve teknik dil üzerine açık oturumlar düzenlenmiştir.

Burada ülkemizin enerji sorununa kısaca değinmek yararlı olacaktır.

Son beş yıldır Odamızın önemle üzerinde durduğu enerji sıkıntısı 1973 yılından sonra halkın günlük yaşantısına yansiyacak kadar önemli bir sorun durumuna gelmiştir. Önce şunu açıkça belirtelim ki ülkemizdeki enerji bunalımı, kaynakların yetersizliğinden değil, kaynaklarımızın ülke

çıkarlarına aykırı bir politika ile uluslararası tekel-lerin sömürüsüne açık bırakılmasından doğmaktadır. EMO yıllardır kendi kaynaklarımıza dayalı ulusal bir enerji politikası izlenmesinin gereği ve önemini savunmuştur. Ulusal politikadan anladığımız enerji üretiminde kendi doğal kaynaklarımıza ağırlık verilmesi, özel sektör elinde bilimsel olmaktan uzak yöntemlerle heder edilen elektrik enerjisi üretimine elverişli kaynakların devletleştirilmesi ve yabancı sermayenin ulusal kaynaklarımızı sömürmesi-ne son verilmesidir.

Son yıllarda izlenen enerji politikasının ülke çıkarlarına uygun olmadığı açıktır. Dışa bağımlılığın doğal sonucu olan bu politikanın enerji üretimindeki payının giderek artması biçiminde olmaktadır. 1962 yılında Z 16,8 olan linyitin enerji üretimindeki payı 1972'de 13,7'ye düşerken, petrol ürünlerinin payı Z 7,6'dan X 39,8'e çıkmıştır. Bunun yanı sıra planlamada uygulanan yanlış politika Keban'a bel bağlamayı zorunlu kılmış bu arada linyite dayalı santrallerin yapımına geçilmemiştir. 1970'lerden sonra enerji yetersizliğinin nedeni Keban'ın gecikmesine bağlanmış, hakim çevrelerin "enerji sağlansın da nasıl sağlanırsa sağlansın" yaygaraları fuel-oil'i ve gaz türbinlerini zorunlu gösterme çabalarına gerekçe yapılmak istenmiştir. Yıllarca önce enerji sıkıntısının bu noktaya geleceği bilinirken hiçbir çözüm aramayanların "enerji yok, kısa vadeli çözümlere gidelim" yaygaralarının neye hizmet ettiği açıkça ortadadır.

Burada kısaca Keban hidroelektrik santralına da değinmenin yararı vardır. 1964 yılında planlanan ve Dünya bankasından alınan kredinin gereği olarak planlama, proje ve kontrollüğü Amerikan EBASCO firmasına verilen Keban Barajı ülkemize öngörülen maliyetinin iki katına malolmuştur ve bitmesi gereken tarihten bu yana beş yıl geçmesine karşın henüz tam kapasite ile çalışmamaktadır. Yer

seçimi, projelendirme ve yapımda ortaya çıkan büyük yanlışlıklar sonucu Keban bugün beklenen kapasiteye ulaşamamakta ve enerji bunalımına bir ölçüde neden olarak gösterilmektedir. Yabancı yetersiz teknik elemanların denetiminde yapılan Keban barajının halâ büyük sorunları vardır. Bilindiği gibi Keban açılışından kısa bir süre sonra ortaya çıkan arızalar nedeniyle çalışamaz duruma gelmiştir. Bu arızaların ve arızalardan doğan büyük maddi zararların bütün sorumluluğu müşavir firma EBASCO'ya aittir.

Keban olayı uluslararası sömürü mekanizmasının en somut örneklerinden biridir, uluslararası tekellerce ülkemize geri teknoloji ve yabancı teknik hizmet ithalinin zararlarının somut bir örneği olan Keban'dan alınacak ders tekelci sermayenin denetimine son verilmesi gerektiği ve kendi teknik gücümüze dayanmanın zorunluluğudur.

1974. yılı başında önem kazanan genel af konusunda Odamız ve TMMOB'ye bağlı diğer Odalar, kapsamlı bir genel affın demokratik hak ve özgürlüklerin yerleşmesi açısından gerekliliğini defalarca savunmuşlardır. Siyasi tutukluların affedilmemesi doğrultusunda Sermaye çevrelerinin girişimlerini sergilemişlerdir.

Bu dönemde İstanbul'da İETT Paneli düzenlenmiş, Odalararası ortak çalışma olarak "Ulusal Kaynaklar Kongresi ve Sendikalaşma Paneli" düzenlenmiş, kamuoyuna açıklamalar yapılmıştır. İzmir'de TEK kanunu ve reorganizasyon çalışmaları yapılmış, demokratik örgütlenme çalışmaları ortak komisyonlarda sürdürülmüş, bir Teknik Eleman Paneli düzenlenmiştir.

TMMOB içinde ortak ilkeler ışığında sürdürülen çalışmalarını şöyle sıralayabiliriz:

Teknik eleman sorunları ve örgütlenme çalışmaları: 150 000 teknik elemanı temsil eden teknik eleman kuruluşlarının katıldığı 1. Teknik Eleman Kurultayı toplanmış, Sendikalaşma sorununun ele alındığı,

Teknik Eleman İş Kanunu tasarısının tartışıldığı Kurultay'de teknik elemanların eğitim, istihdam, ücret ve örgütlenme sorunları üzerinde de önemle durulmuştur.

Günümüzün koşullarına yeterince cevap veremiyen TMMOB kanununun değiştirilmesi konusunda ortak çalışmalar sürdürülmüştür.

CHP-MSP koalisyonundan önce Ege Üniversitesince ortaya atılan ve bu koalisyonca benimsenen ön lisans yüksek okulları ve sorunları konusunda Odamız konuyla ilişkili öteki Odalarla birlikte TMMOB bünyesinde çalışmıştır. Yüksek öğrenimde talep fazlasını karşılamak amacı ile getirilen bu tasarının üretim-eğitim ilişkisi gözönünde tutulmadan hazırlandığını, ülke gerçeklerine aykırı bir eğitim politikasının devamı olduğunu, üretimde ara insan kademesinde sorunlar yaratacağını, eğitimde yenilişim eğitimin bir evresindeki iyileştirme ile yapılamıyacağını ve eğitim sorununun ülkenin temel sorunlarından soyutlanamayacağını açıkça vurgulayan bir ön rapor hazırlanmıştır.

Konut sorununa ilişkin çalışmalar yine ilgili Odalarla birlikte sürdürülmüştür. Geçtiğimiz dönem Ataş'ın (bu rafinerinin tamamına yakın hissesi yabancı petrol tekelinin elindedir) politik baskı aracı olarak petrolü kullandığı ve bu doğrultuda üretimi azaltması sonucu TMMOB ve ilgili Odalar çalışmalar yapmış tekelci sermayenin özellikle petrol konusunda yürüttüğü politikayı ve ulusal enerji politikası gütmeyen gerekliliği ortaya konmuş ATAŞ'ın devletleştirilmesi CHP-MSP koalisyonundan istenmiştir.

1974 yılında halkın demokratik ve ekonomik taleplerini savunarak iktidara ortak olan CHP'nin demokrasiden yana vermiş olduğu mücadeleye desteklenmiş, ancak teknik eleman kitlesinin ve diğer çalışan sınıf ve tabakaların çıkarlarına uygun görülmemeyen ekonomik kararlar TMMOB ve bağlı Odalarca eleştirilmiştir.

SONUÇ OLARAK

Uluslararası sermayenin sömürsü altında olan ülkemizde, çalışan sınıf ve tabakaların yoğun sömürsü için (tekelci sermayenin) yerli işbirlikçileri ile kurmuş olduğu ittifakın ve her türlü antidemokratik uygulamanın karşısında yer almanın gerekliliğine inanmaktayız.

Vardığımız bu evrede sorun bu mücadelenin en etkin ve en sağlıklı biçimde nasıl yürütüleceğidir.

öğrencilik dönemi sonunda teknik eleman olarak Odalara katılacak olan devrimci, ilerici üniversite gencisinin bu mücadelede en aktif bir şekilde yer almaları yurtseverlik görevidir. Böylece Odaların ilerici tabanları ve mücadeleleri gelişecektir."

Bekir Özgirgin'in konuşmasından sonra, aka" -ii ve yüksek okul öğrencileri adına söz alan ADMA Elektrik Bölümü öğrencisi Aşkın Ulukaya, bu oku"ardaki öğrencilerin sorunlarını dile getirerek şöyle dedi:

ASKIN ULUKAYA

Türkiye, üretim araçlarının özel mülkiyette olduğu, üretim ilişkilerinin özel mülkiyete göre düzenlendiği, üre-

tim biçiminin emperyalistler ve yerli işbirlikçi güçlerce saptandığı sınıflı bir toplumdur. Ülkemizde üretim ilişkileri emperyalizmin ve onun yerli işbirlikçilerinin yararlarına göre düzenlenmiştir.

İmparatorluk döneminden günümüze kadar eğitim, toplumumuz içinde çözülmesi gereken bir sorun olarak kalmış, çeşitli dönemlerde ülkeyi yöneten hükümetler eğitim sorununa köklü bir çözüm getirmemişlerdir.

1960 yılından sonra üniversite kapılarında o güne kadar görülmemiş bir yığılmanın başlaması ve bu kitlenin ülkedeki işsizler ordusuna katılması egemen güçlerce çözümlenecek bir olguydu. Buna çözüm olarak 1965 'te özel yüksek okulların açılmaya başlanması egemen çevrelere iki yönlü bir fayda sağladı, bir yandan okumak isteyen kitleleri sustururken öte yandan onların sırtından yüksek kazançlar sağladılar.

ÇAĞDAŞ EĞİTİM İSTİYORUZ

1968 yılında başlayan demokratik öğrenci hareketleri yüksek öğrenim gençliğini demokratik ilkeler etrafında bütünleştirdi.

Öğretimde reform isteyen demokratik meslek örgütlerinin de öğrencilerle paralel bir mücadeleye girmeleri diploma ticareti yapan çevreleri güç durumda bıraktı, Anayasa Mahkemesinin özel yüksek okulların kuruluşlarını yasalara aykırı bulmasından sonra, bu okullar egemen çevrelerin istekleri doğrultusunda devletleştirildi. Paralı eğitim devam ediyordu, bu defa patron devletti. 14 Ekim seçimlerinden sonra ise mektupla eğitim yolu ile yığınların okuma özlemlerine cevap verilmeye çalışıldı. Mühendislik öğrenimini diploma cinslerine göre sınıflandıran egemen sınıfların gözünde mektupla öğrenim sonucu verilecek diplomalar ne kadar geçerli olacaktır. Oysaki biz mektupla öğrenim değil, mekteple öğrenim istiyoruz.

Biz çarpık, gerici, sömürü düzenine dayalı bir eğitim değil, çağdaş bir eğitim istiyoruz.

Bu kısa g:rişten sonra Ankara'daki özel mühendislik okullarına bir göz atalım.

Özel mühendislik eğitimi Ankara'da Zafer Mühendislik Mimarlık Yüksek Okulu adı ile 1967 yılında başladı ve 1970 yılında sözde devletleşti ve patron devlet oldu. Geçen yıl Zafer Mühendislik Mimarlık Yüksek Okulu, Yükseliş Koleji ile aynı çatı altında Mühendislik Mimarlık Yüksek Okulu adı ile öğrenime başladı. ADMM Akademisi ise 1973 yılında kurulmuştu.

LABORATUVARLARDA DENEY ALETLERİNE DOKUNMAK YASAKTIR

Bu okulların sorunlarını madde madde sıralarsak:

- . Hacettepe Üniversitesinde 4,5 öğrenciye, ODTÜ'de 8,5 öğrenciye bir öğretim üyesi düşerken okulumuzda 35,1 öğrenciye bir öğretim üyesi düşmektedir.
- . İstanbul Teknik Üniversitesinde bir öğrenci başına 9,5 m²lik kullanma alanı

düşerken okulumuzda bu rakam 2,3 m²'dir.

Yüksek Okul ve Akademinin Elektrik Bölümünde üç personel çalışmaktadır. Bunların bir tanesi not işlerinde, bir tanesi öğrenci işlerinde, üçüncüsü de bölümde sekreterdir. Bu üç personel yüksek okul ve akademi tarafından ortak kullanılmaktadır.

Ankara Mühendislik Mimarlık Yüksek Okulunun Elektrik Bölümünde 577 gündüz, 589 akşam olmak üzere toplam 1166, Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi Elektrik bölümünde ise 204 öğrenci vardır.

Öğretim üyesi sayısı Yüksek Okul Elektrik Bölümünde 68'dir ve hiç biri okulun öğretim üyesi değildir. Dışarıdan ek görevli olarak derse gelmektedirler.

Akademinin Elektrik Bölümünde ise öğretim üyesi sayısı 27'dir. Bunlardan sadece Akademi başkan yardımcısı Reşat ongen kadroludur. Diğerleri TEK, Etibank gibi yerlerde çalışan Elektrik Mühendisleridir.

Akademinin bölüm başkanı yoktur. Eski bölüm başkanları Prof. Kemal Halıcı ve Prof. Ahmet Özel istifa ederek ayrıldılar. Zaten Prof. Ahmet özel KTÜ'nün kadrosunda olduğundan, okulda bulunamıyordu. Bir ara Makina Mühendisliği Bölümü başkanı Prof. Melih Koçer Makina-Kimya-Elektrik bölümlerinin başkanlığına atandı, 10 gün sonra Akademi başkanı seçilince bu üç bölüm de başkansız kaldı. Okulumuz devletleştirmeden sonra da paralı olmaya devam etmiştir. Bugün, örneğin Elektrik Bölümünde bir ders yılı için öğrenim ücreti 4950 TL, Mimarlık Bölümünde 5175 TL'dir. Her öğrenciden noter tasdikli 5 nüsha taahhütname, iki kefinden noter tasdikli 5 nüsha kefaletname her yıl talep edilmekte, öğrenim ücretini yatırmayı bir gün bile geciktirenlerin okuldan kayıtları kesin olarak ve ihbar süresi tanınmaksızın silinmektedir.

47 dersaneli olan okul binasında 19 700 öğrenci teknik öğrenim yapmağa çalışmaktadır. 40 kişilik olan dersanelerde 120 kişi ders yapmaktadır.

Saat 18.00'de başlayan gece öğrenimi süresinde okulda görevli veya memur olarak hiç kimse bulunmamaktadır.

10'un üstünde değişik yöneltmeliğin uygulandığı okulumuzda, idare bile bu yönetmeliklerin hangisinin kime, ne biçimde uygulanacağını bilmemektedir.

Laboratuvarlar son derece yetersizdir. Sadece elektronik ve yüksek frekans tekniği ölçme laboratuvarı ile fizik ve kimya laboratuvarı vardır. Bütün bölümlerin ortak kullandığı bu laboratuvarlarda deney, aletlerine dokunmak yasaktır. Laboratuvar için ayrılan 8 milyon TL ise okulun duvarlarının fayans kaplanmasında harcanmıştır.

Okul kitaplığında yeterli sayıda kitap yoktur. Mevcut kitapların hepsi çok eskiden yazılmış (örneğin 1950 yılı) günümüzün ileri bilim ve teknolojisine uymayan kitaplardır.

Elektrik bölümünde sadece 2 tane asistan bulunmaktadır.

3 kere 6 haftalık staj yapma zorunluluğu bulunan okulda sadece 150 kişinin staj yapma olanağı vardır. Diğer öğrenciler staj yerlerini kendileri bulmak durumunda-
dır.

Kantin ve kafeteryada pahalı yemek yenmektedir. Mediko-sosyal Kurumuna bağlı olmayan okulda sağlık sorunu da bir çıkmazdadır.

Sorunlarımızın ancak bir kısmını sıralayabildim. Daha da sayılabilir. Kısaca okulumuzda herşey tepeden tırnağa bozuktur, çağdışıdır, sömürüye dayanmaktadır.

Bizim daha iyi bir eğitim yapabilmemiz Anadolu'nun herhangi bir köyündeki ilkokulun daha iyi bir eğitim yapabilmesi ile, bizim daha insanca yaşamamız tüm halkımızın daha insanca bir yaşam sürdürmesiyle birlikte düşü-
nülebilecek olgulardır.

Daha sonra ODTÜ Elektrik Mühendisliği Bölümü öğrencilerinden Recep Akt a ş söz aldı. Akt a ş, şunları söyledi:

RECEP AKTAS

ODTÜ'de Elektrik Mühendisliği Eğitimi üzerine görüşlerimizi bildirmekten önce, bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik yapıyı en genel biçimiyle koyalım. Ardından bilim, teknik ve ü-

niversite kavramlarından ne anladığımızı açıklayıp ODTÜ'nün kısa tarihçesi ve bugünkü yapısına değinelim.

Türkiye emperyalizmin boyunduruğu altında geri bırakılmış bir ülke... Tekelci kapitalizmin çokuluslu şirketleriyle sosyalist ülkeler dışında tüm dünyayı kuşattığı günümüzde, var olan üretim ilişkileri içinde gerçek anlamda sanayileşmesi olanak dışı olan bir ülke... Çünkü Türkiye'de kimya, metalürji, makina, elektroteknik ve elektronik sanayilerinin kurulması ve geliştirilmesi emperyalizmin ve işbirlikçi tekelci sermayenin işine gelmez.

Bu yüzden emperyalizm ya kendisi doğrudan yatırım yaparak ya da patent hakkı, teknik bilgi ve yardım vb. gibi ortaklıklarla montaj sanayiini yaratır. Böylece kendisine yalnızca yeni pazar yaratmış olmaz, aynı zamanda ucuz emeğini sömürdüğü ülkedeki işbirlikçi sermaye ile birlikte hükümetin teşvik tedbirleri vb. desteğini de arkasına alarak sömürü mekanizmasını en yoğun biçimde sürdürür, sürdürmektedir.

Bu iç ve dış sömürme-sömürülme ilişkisi toplum yaşamının ve toplumsal kurumların temel durumundadır. Sosyal, politik, kültürel yapı hep bu temelin üstüne oturtulmuştur. Yani düzen, kendi üstyapı ilişkisi ve kurumlarını da birlikte getirmiştir. Ve bu ilişki ve kurumlar ancak düzenle birlikte değişecektir.

BİLİM

Bilimle uğraşmamızın amacı doğayı ve toplumu değiştirmektir. Dolayısıyla bilim amaçsız değildir. Yani "bilim için bilim" diye bir çıkış noktamız olamaz.

Öyleyse bilimin varolabilmesi için toplumun bilimi fiilen talep eden sınıflar tarafından yönetilmesi gerekir. Bilimin fiilen talep edilmesi toplumun kaynaklarından, yani parasından, bir bölümünün bilimsel çalışmalara harcanması demektir. Fiili talep, ihtiyaç demek değildir, ihtiyacın sözle değil, para ile ifade edilmesidir. Yani, toplumu yöneten sınıflar değişiklikten yana iseler bilime para ayırırlar; değilse bilimi kösteklemeye çalışırlar, onu kendi temel amacından saptırırlar. Böylece bilimin var olabilmesi için gereken koşulların birincisini saptıyoruz; yani toplumun hangi sınıflar tarafından yönetildiğine bağlı olan politik koşulu...

Bundan sonra yeterli insan gücünün, yani bilim adamlarının ve yardımcı kişilerin yetiştirilmesi koşulu çıkıyor karşımıza... Bu da en başta bir eğitim sorunudur; bilim adamlarının gençleri; gençlerin, yaşlı ya da orta yaşlı bilim adamlarının birbirlerini eğitmesi sorunudur.

Eğitimi, yalnızca okulda öğretmenin öğrenciyi eğitmesi biçiminde anlamamak gerekir. Yayın, konferans, seminer, açık oturum vb. yollarla bilim adamları ya da bilim adamı adayları birbirlerini eğitmelidirler.

Bilimin üçüncü varlık koşulu da teknik donatım olanaklarının sağlanmasıdır. Bilim adamların yeni bilgiler üretebilecekleri bir ortam sağlanmalıdır. Bunların en başında zarar gelir; sonra laboratuvar, deney araçları,

modeller, hesap sistemleri vb. gelir. Bilimle uğraşan kişilerin zamanları "ekmek parası için" bir takım yan işlerle uğraşmakla geçmemelidir. Bilimsel çalışma varolan bilgiyi öğrenmek değildir. Varolan bilgiyi öğrenmek bilimsel çalışmanın ilk basamağıdır. Bilimsel çalışma yeni bilgi üretme çabasıdır. Belli bir daldaki varolan bilginin tümünü bile öğrensek bilim adamı olamayız. Başka bir deyişle yalnızca bilginin sınırlarında çalışmayan ve bu sınırları geliştirmeğe, genişletmeğe çabalayan kişileri bilim adamı saymalıyız.

TEMEL BİLİM - TEKNOLOJİ

Şimdi temel bilim ile teknoloji arasındaki farka değinebiliriz. Temel bilim araştırması, bilgi üretme çabası anlamına gelir. Teknoloji ise bilginin uygulanması, kullanılması demektir. Kullanılmayan bilginin, kullanılmayacak bilginin üretilmesi yalnızca belli bir konudaki merakımızı giderir. Dolayısıyla asıl önemli olan, kullanılabilecek, bir işe yarayabilecek bilgi üretmektir.

Bugün Türkiye'de hem doğa, hem de toplum bilimlerini anlamada temel bilim araştırmaları yapmağa elbette ki gerek vardır. Ancak fiili talep yoktur. Bu fiili talebin birkaç iyiniyetli kişinin isteğiyle gerçekleşmeyeceği açıktır. Bu talep, toplumun yönetimine üretici sınıfların geçmesiyle gerçekleşebilir.

İleri kapitalist ülkelerde sanayi kapitalistleri iktidardadır. Bu sınıf, egemenliğini, toplumdaki üstünlüğünü sürdürürebilmek için yaratıcı hamlelere girişmek zorundadır. Yani, yeni üretim teknikleri, yeni mallar, yeni hammaddeler, yeni pazarlar bularak kârını durmadan yükseltmek ister. Kıyasıya rekabet de bu sınıfı kamçılar. Bütün bunları gerçekleştirebilmek için bilimsel bilginin geliştirilmesi, durmadan

geliştirilmesi gerekir. Bazı-
larının sandığı gibi, sanayi
kapitalistleri yalnızca va-
rolan bilginin kullanılmasın-
a dayanan teknoloji araştı-
malarını teşvik etmekle ye-
tinmezler. Çünkü eldeki bi-
limsel bilginin teknoloji ya-
ratma olanakları sınırlıdır.
Yeni teknoloji için yeni bi-
limsel bilgi zorunlu olmakta-
dır. Bu bakımdan sanayi kapi-
talistleri üniversiteleri,
araştırma laboratuvar ve ens-
titülerini beslemekte, onlara
bilgi üretmeleri için başvur-
maktadır. Birçok dev işletme-
nin ise kendi bilim adamları
ve laboratuvarları var.

Aynı şekilde, emekçi sınıfla-
rın iktidarda bulunduğu sos-
yalist ülkelerde de bilim ge-
leşmiştir. Çünkü oradaki ikt-
tidarlar da durmadan yaratıcı
hamleler yapmak zorunda-
dırlar. Yeni bir toplum ve
yeni bir insan yaratmakta kul-
lanılabilecek en güçlü aracın
bilim oluşu onların bilime
bağlılığını büsbütün artırmak-
tadır.

Buna karşılık sermayenin mon-
taj sanayiine, nakliyata ve
ucuz alıp pahalı satmaya önem
veren kesiminin iktidarda bu-
lunduğu Türkiye gibi geri bı-
raktırılmış ülkelerde bilim
gerekli toplumsal dayanağını
ve fiili talebi bulamaz. Çün-
kü bu ülkelerde ne kolay yol-
dan tatlı kârlar edinmeğe a-
lışmış montaj sanayiine yö-
nelik sanayi burjuvazisi, ne
de tarım burjuvazisi karmaşık
üretim tekniklerine ve yeni
hammadelerin üretimine yöne-
liyorlar.

Bilimin gelişmesi genellikle
şöyle olur: Sanayi yeni tek-
noloji talep etmeğe başlar;
çünkü bir süre sonra eski
teknoloji gereken verimi sağ-
layamaz olur. Yeni teknoloji,
yeni bilimsel bilgi üretil-
mesi talebini yaratır. Temel
bilimlerde ilerleme böylece
zorlanmış olur. Temel bilim-
lerdeki ilerleme, bilimlerin
bir çeşit düşünce ortamı ve
vazgeçilmez aracı olan mate-
matikçi bile zorlar ve gelişt-
tirir. Yani, sanayi-teknolo-
ji-temel bilim-matematik bir
zincirin halkalarını oluşturu-
rlar. Sanayiye yönelmemiş
bir toplumda matematiğin bile
gelişemeyeceğini böylece açık-

lamış oluruz.

Sanayinin bilim talebi bazen
savaştan kaynak alır. İster
savaştan, ister barıştan kay-
nak alsın bilime fiili talep
sanayiden doğar.

Bu açıklamalardan sonra Tür-
kiye'de bilim adamı olmadığı
sanısına kapılmamalı. Türki-
ye'de az da olsa, bilimin sı-
nırlarını genişletmeğe uğra-
şan kişiler var. Çoğu yabancı
ülkelerde yetişmiş olan bu
kişiler, ister dışarda, is-
ter içerde yaşıyor olsunlar
çalışmalarının ürünü Türkiye
toplumuna yararamamaktadır.
Çünkü bu ürünlere fiili ta-
lep yoktur. Diyebiliriz ki
Türkiye'de bilim yaşamı top-
lumsal değil, kişiseldir.
Çünkü bilim bizde henüz ku-
rum haline gelememiştir. Bu
durum bilim adamlarının de-
ğil, toplumdaki iktidarın
niteliğinden ileri gelmekte-
dir.

Bundan dolayıdır ki bilim a-
damları, yetişmiş uzmanlar
dışarıya akın etmektedir. A-
ma bu arada bir noktayı vur-
gulamak gerek: "Madem ki işi-
mize yaramıyor, bizde bilim
adamı olmasın daha iyi" gibi
basit düşüncelere kapılma-
yız. Çok da uzak olmayan bir
gelecekte Türkiye'de de kök-
lü dönüşümler gerçekleşecek
ve toplum gerçek anlamda sa-
nayiye yönelecektir. Bu dö-
nüşümler gerçekleştiğinde
Türkiye toplumu da bilime
fiilen talep gösterecektir.

Bugün kişisel olarak çalışan,
gelecek için bir potansiyel
olmaktan başka bir işe yara-
mayan bilim adamları, o gün-
lerin bilim-insangücü kadro-
larını hazırlayacaklardır.

Bilimin Türkiye'de kurumlaş-
mamış yapısını koyduktan son-
ra üniversite kavramına geç-
lim.

ÜNİVERSİTE

Üniversite, temel amacı bilgi
üretmek olan insanları eğiten
bir kurumdur. Bu amaca ulaş-
mak için varolan eldeki bil-
gileri de elbette öğretecek-
tir. Çünkü eskiden varolan
bilgiyi öğrenmeden, bilgi üre-
tilemez.

Üniversite, yalnızca bilgi ü-

reten bir kurum da değildir;
yeni bilgi üretme yöntemleri
de geliştirir.

Bu açıdan bakıldığında Türki-
ye'deki üniversiteler üniver-
site olamamışlardır. Çünkü
Türkiye'de üniversiteler dip-
lomalı adam üretirler. Bunla-
rın eldeki bilginin yalnızca
bir bölümünü öğrettiklerini
söyleyebiliriz.

Yeni bilgi üretmedikleri gi-
bi, üniversitenin temel yö-
nelişinin, işlevinin bilin-
cinde de değillerdir. Ama bu-
na rağmen, üniversite çatısı
altında, tek tük gerçek bi-
lim adamlarına rastlanmakta-
dır. Ancak bunlar yukarıda da
belirttiğimiz gibi kurumlaş-
mamış, kişisel eylemlerini
sürdüren meraklı kişiler ol-
maktan öteye gidemiyorlar.

Türkiye'deki üniversitelerin
niteliği halka dönük olmalı-
dır diyoruz. Peki nedir hal-
ka dönük üniversite?

- Türkiye'nin sorunlarını hiç-
bir egemen sınıf baskısın-
dan korkmadan, gerçekleri
ortaya koyup açıkça tartı-
şabilen bir üniversitedir.
- Egemen sınıfların koyduğu
sınırlamalara aldırmayan
bir üniversitedir.
- Dünya dönüyor diyebilen ve
bunun için çarşıya geril-
mekten korkmayan Galile
gibi yürekli kişilerin top-
landığı bir kuruluştur.
- Egemen sınıfların bütünü en-
gellemelerine rağmen halkın
içinde bulunduğu çıkmazla-
rı, emekçilerin emperyalizm
ve işbirlikçileri tarafın-
dan sömürülmesini, ezilme-
sini, harcanmasını korkma-
dan söyleyebilen bir üni-
versitedir.

Halka dönük üniversite, oku-
mak isteyen herkese kapıları-
nı açacaktır. Seçme ölçüleri
son derece şüpheli olan bu-
günkü "giriş sınavları" ile
"ben yalnızca yetenekli olan-
lara kapılarımla açarım" diye-
rek hileli yollara sapmaya-
caktır. Bugünkü durumuyla
giriş sınavları Anadolu lise-
lerinden yetişenlere karşı
işlemektir, özel dersaneler
bj sınavların yarattığı olum-
suz durumlardan yararlanarak
milyonlarca lira vurmaktadır-
lar.

Halka dönük üniversite mektupla öğrenim gibi kaçamak yollara sapmayacaktır.

Türkiye üniversiteleri halka dönük olmalıdırlar. Demokratik yapıya sahip olmalı, öğretim üyelerini, öğrenci ve asistanları da yönetime katmalıdırlar.

Üniversiteler asıl amaçlarına, yani bilimsel bilgi üretmeye yönelmelidirler. Bunun için önce kendilerini esaslı bir özleştiriden geçirmeleri gerekiyor.

Üniversitelerimiz özerk olmalıdırlar. Halk düşmanları, emperyalist uşakları, bilim düşmanları üniversite yönetiminde uzaklaştırılmalıdır. Üniversiteler, egemen sınıflara, bilimi köstekledikleri için karşı çıkmalıdırlar. Bunu yapabilecek kadar güçlü olduklarını bilmelidirler.

Üniversiteler, tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye için çalışmalıdırlar.

üniversiteler bilimin toplum için olduğunu hiçbir kuşkuyla kapılmadan kabullenmeli, "bilim için bilim" gibi safsataları savunan kişilere karşı etkin mücadele vermelidirler.

- 1) Kendi anlayışına uygun, düzenin yürütücüsü ve savunucusu olacak teknik adam ve yöneticileri yetiştirmek.
- 2) Boyunduruk altında tutulan ülkelerde çıkarları düzenle çelişen sınıf ve tabakaların bu çelişkinin bilincine varmalarını önlemek, geciktirmek, emperyalizmi kanıksayacak, tezgâhlanan her yeni oyunu olağan karşılayacak bir kamuoyu yaratmak...

Yukarda söylediklerimize kısaca "beyin yıkama" da diyebiliriz.

ODTÜ

ODTÜ başta ABD, İngiltere ve Hollanda olmak üzere emperyalist ülkelerin etki ve yardımlarıyla kuruldu. ODTÜ Yasası mecliste görüşülürken DP Milletvekili Burhanettin Onat'm sözleri ibret vericidir; şöyle diyordu DP Milletvekili: "Arkadaşlar, arzettiğim gibi bu (ODTÜ'nün kuruluşu) Türkiye'nin meselesi değildir... Hür dünya cephesi, başta Amerika olmak

üzere ORTA DOĞU'da böyle bir müessesenin açılmasına karar vermişlerdir.

Bütün dünyayı alâkadar eden, Yakın ve Uzak Doğu'yu alâkadar eden ve komünizme karşı bir paratoner gibi kullanılacak olan ve mukabil bir irfan ordusu hazırlayacak olan bir irfan müessesesine karşı lakayt kalınır mı?"

Evet, ODTÜ'nün kurulmasında ki amaç, Orta-Doğu bölgesinde ABD ve ortaklarının yapacağı yatırımlarda, açacağı işletmelerde çalıştıracakları

- İngilizceyi iyi bilen,
- Amerikan kültürü almış,
- Gelişmiş bir kapitalist ekonominin gerektirdiği her meslek dalında en ileri araçları kullanabilecek biçimde eğitim gören,
- Emperyalist bir ülke teknokratının çalışmayı kabul etmeyeceği bir ücretle iş görmeyi seve seve kabullecek teknokratlar yetiştirmek,
- Ayrıca, bunlar arasında emperyalist ülkelerdeki bilimsel araştırmalarda görev alabilecek yetenekte olanları "beyin göçü" mekanizmasıyla bu ülkelere çekmekti.

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ

Emperyalizm, ekonomik sömürsüne ortam hazırlamak, kurulu düzeni çıkarlarına zarar vermeyecek biçimde yürütebilmek için kültür alanını da denetlemek ister. Özellikle, "yeni sömürgecilik" yöntemlerinin uygulandığı günümüz dünyasında, geri bıraktırılmış ülke halklarının alabilirdiğine sömürülebilmesinin sürdürülmesi için kurulu düzenin bozulmasını önleyecek biçimde "düşünce, duygu ve davranışların" beslenmesini sağlamağa çaba gösterir. Bu, emperyalizmin kültürel saldırısı yoluyla olmaktadır. Bu saldırının gerçekleşmesi ülkedeki emperyalizmle bütünleşmiş yerli tekeli burjuvazi ve onun ortakları yardımıyla sağlanır.

Emperyalizmin kültürel saldırısının yöneldiği başlıca iki amaç şunlardır:

- 1972 de Şişe ve Cam Fabrikaları Müdürü ve ODTÜ mütevelli heyeti üyesi Şahap Kocatopçu boykot söylentileri üzerine rektöre şunları söylemiştir: "Biz fabrikada işçinin grev yapmasına nasıl engel olabiliyorsak, sizde aynı şekilde talebeye hakim olmalısınız".
- Bütçe-Plân Komisyonunda ODTÜ bütçesi görüşülürken AP'li Sadi Pehlivanoglu şöyle diyordu: "Üniversite milliyetçi, vatanperver adam yetiştiren bir fabrikadır. Bu fabrikanın sahibi devlettir. Devlet bu tip adam yetiştirilmesini, parasını verdiği fabrikanın sahibi olduğu için isteme hakkına sahiptir. Bu ODTÜ bizim istediğimiz tipte adam yetiştirmiyor. Bizim oraya vereceğimiz para ile rektörlük öğrenci derneğine yardım yapacak, öğrenci derneği de fabrika sahibine karşı baş kaldıracaktır. Bu olmaz arkadaşlar. Bu üniversitedeki öğretim üyeleri bizim istediğimiz tipte adam yetiştirmiyorlar. Parayı devlet verdiğine göre kendi istediği vasıfta öğrenci isteyecektir. Öğretim üyeleri kendi kafalarına göre calebe yetiştiremezler".
- İşadamları Derneği toplantısında ODTÜ tdari İlimler Fakültesi Dekanı Güngör Tunç şunları söyleyebiliyor: "Biz size şunu tek lif ediyoruz: İcabettiği takdirde öğretim üyesi kadromuza bir sömestr, bir yıl, hatta iki yıl için verebiliriz. Bunlar belirli bir işyerinde fiilî olarak çalıştırılır., biz bunu taahhüt ediyoruz. Ve hatta şunu da taahhüt ediyoruz ki, başlangıçta arkadaşımızı lütfen kabul Etmeyin, rlenhar.gi bir istihdam ettiğiniz kimse gibi TEPE TEPE kullar.m. Bu şartlar altında bir bir anlaşmaya gitmek arzusundayız".

	II. Sınıf	III. Sınıf	IV. Sınıf	Genel	
	50,00	28,75	20,00	0	28,09
	17,5	&M7	80,00	100	63,79
	12,5	14,29	0	0	8,12

"Okulu bitirince nerede çalışmak istersiniz?"
sorularına verilen karşılıklar (yüzde).

Söylediklerimize somut bir örnek verelim. 1961 yılında ODTÜ İdari İlimler Fakültesi'nce yapılan, okulu bitirince öğrencilerin nerede çalışmak istediğini araştıran bir anketin sonuçları tabloda gösterilmiştir.

Bu tablodan açıkça şu görülmüyor, son sınıfa gelen öğrenciler kararlarıyla kendilerine verilen eğitimin toplumdaki ne denli kopuk olduğunu kanıtlamaktadırlar.

Hazırlık okulu açılmadan önce yalnızca iyi İngilizce bilen kolej mezunlarına açık olan ODTÜ'nün görünümü hazırlık okulu açıldıktan sonra değişmeye başladı. Artık büyük zorluklarla da olsa halk çocukları da üniversiteye girebiliyorlardı. Bu yeni giren öğrenci kitlesi yurdumuzda hızla gelişmekte olan bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde yerini almakta gecikmedi.

ODTÜ'nün başında siyasal iktidarın atadığı 9 kişilik bir Mütevelli Heyeti bulunmaktadır. Bu heyetin üyeleri ODTÜ Yasasına göre SEÇKİN TÜRK VATANDAŞLARI arasından seçilirler. Şişe fabrikası müdürleri, motel işleticileri, Amerikan firma temsilcileri, özel sektör müdürleri gibi...

Ayrıca yakın zamana değin bir de yabancı uyruklu olması şart koşulan bir müşavir rektör bulunmaktaydı. (Müşavir rektör kurumu ODTÜ Yasasında hala saklı tutulmaktadır.)

İşte bu mekanizma içinde mütevelli heyeti işveren, belirli süreler için mukavele imzalatılan öğretim üyeleri mevsimlik işçi, öğrenciler ise bu fabrikanın ürettiği robotlar durumundadır.

Bu mütevelli heyeti ve güdümlendeki yönetimidir;

- işçisine, öğretim görevlisine, asistanına, öğrencisine en faşist baskıları uygulayan;
- "sakıncalı tutum ve davranışları" yüzünden öğretim üyelerini kapı dışarı edebilen;
- kendi başına öğretim üyelerinin sözleşmelerini feshedebilen ve bundan dolayı kendilerine Danıştay'da dava açılmayan;
- akademik unvan konusunda onay yetkilisi olan;
- işçilerin-öğretim üyelerinin birlikte güçlü bir sendika oluşturmalarını her yola başvurarak baltalamaya çalışan.

Bir de ODTÜ'de öğrencilerle ilgili yönetmeliklere göz atalım:

A) Giriş-Öğrenim ve Sınav Yönetmeliği

Madde 42- Lisans öğrencileri öğrenimlerini yönetmelikte belirtilen meşru bir sebep olmaksızın en fazla 6 öğrenim yılı içinde tamamlamak zorundadırlar. 6 yıl içinde mezun olamayan veya olamayacağı anlaşılan öğrencilerin üniversite ile ilişkileri kesilir.

"Mezun olamayacağı anlaşılan" gibi son derece esnek, istenen yana çekilebilecek bir anlatıma var burada...

B) Disiplin Yönetmeliği

Bu yönetmelikte de, 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun faşist maddelerinin yansımaları, aynı "esnek" anlatımlar içinde görülmekte.

C) Yurtlar Yönetmeliği

- Kolluk kuvvetleri karşısına çıkanların, suçsuzluğu kanıtlanırsa bile, yurtlarla ilişkileri kesilir.

Böylece çeşitli oyunlarla arkadaşlarımız yurtlardan atılmaktadır.

Ama 5 Mart 1971'den bu yana yoğun jandarma denetimi altında bulunan ODTÜ'de tüm zorlamalara, faşist baskılara rağmen silah geri tepmektedir, tepmektedir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Varolan düzen içinde sanayiden bilime fiili talep gelebileceği için yapılacak reformlar sorunlarımıza hiçbir zaman kökten çözüm getiremeyecektir. Fakat bir yandan ülkede bu talebi yaratmak için devrimci mücadele verecek olan bizler, bir yandan da geleceğin sanayi toplumuna iyi birer teknik eleman olarak yetişmek durumundayız.

Bu açıdan ODTÜ Elektrik Mühendisliği Bölümündeki yapının akademik ve diğer yönlerden düzeltilmesi gereken eksiklerinden bazılarını sayalım:

1- Teknik seçmeli dersler amatör radyoculuk, tıbbi elektroniğe giriş, radar, TV gibi somut konulara yönelik olmalı; şimdiki, öğrencinin kendi alanıyla ilgisi olmayan, başka bölümlerden verilen dersleri almak zorunluluğu kaldırılmalıdır.

2- Laboratuvar notları daha ciddi kitaplar halinde hazırlanmalı, bölümdeki öğrencinin hiç pratiği olmadığı göz önüne alınarak deneyde öğretilmek istenen şeyin somut olarak kullanıldığı yerler hakkında bilgi verilmeli, teorisi daha geniş anlatıl-

malıdır. Ayrıca derslerle deneylerin paralel gitmesi sağlanmalı ve öğretim üyeleri laboratuvara girmelidirler.

3- Gösteri (« demonstration) uygulamalarının bazen deneyden daha yararlı olduğu görülmektedir. İletişim (= telecommunication) dersinde olduğu gibi bu çalışmalara ağırlık verilmelidir.

4- Elektromanyetik ve sistem derslerinde olduğu gibi diğer derslerde de not (veya kitap) basımına gidilmelidir. Böylece öğrenci, içinde yalnızca küçük kir bölümü kullanacağı kitaplar için büyük ücretler ödemek zorunda kalmayacak ve de çoğu ileri düzeyde olan bu kitaplardan öğrenilmesi zor olan bilgiyi daha çabuk kavrayacaktır.

5- 3 ve A. sınıflarda proje çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

6- Fen-Elektronik Kulüplerinin okulda yeniden kurulması için çalışılmalıdır.

7- Özellikle son sınıflarda akademik eğitim içinde verilemeyen sosyal ve teknik bilgilerin kazanılabilmesi için teknik geziler yapılmalıdır.

8- Sık sık teknik konferanslar düzenlenmeli ve bunlar öğrencinin anlayacağı düzeyde tutulmalıdır.

9- Yaz stajlarını Ankara'da yapabilecek olanlara bölümde olanaklar sağlanmalı, bozulan ölçü aletlerinin, oscilloscope'ların, makinaların vb. bilen bir teknisyenin gözetimi altında sökülüp onarımının öğrencilere yaptırılması sağlanmalı, böylelikle üretim içinde öğrenim konusunda küçük adımlar atılabilmelidir.

10- Yüksek lisans dersleri öğrencinin yöneldiği alanla ilgili olamamaktadır. Klasikleşmiş dersler arasında bir seçim yapmaktan öteye gidememektedir öğrenci. Bu dersler de ivedilikle yeniden düzenlenmek zorundadır.

11- Yüksek lisans tezleri çeşitli kamu kuruluşlarından alınmağa çalışılmalıdır. Burada kamu kuruluşu-üniversite-Oaa üçlüsü elden geldiğince ortak çalışmalı; kamu kuruluşlarından tez alan öğ-

renciler güncel kırtasiye işleriyle uğraşmak yerine araştırdıkları konu üzerinde çalışabilmelidirler.

12- Doktora yaptırabilecek akademik ve teknik potansiyel bölümde bulunmaktayken bir yetkili bölümün doktora tezi vermeyi değil mühendis yetiştirmeyi amaçladığını bir tez öğrencisine söylemiştir. Bölümde (ODTÜ'de en çok doktora tezi verilen bölüm olmasına rağmen) bu konudaki isteksizlik bunu doğrularken okul dışı çevrelere ODTÜ'nün bilimsel araştırmalara ağırlık veren bir kurum olarak tanıtılmasını kavramak güç olmaktadır.

13- Bölümde dondurulmuş bir asistan kadrosu göze çarpmaktadır; ve bundan doğan boşluk öğrenci asistanlarla geçiştirilmektedir. "Bölümde öğretim üyesi sayısı doyma noktasına vardı, yeni asistan alıp başımıza iş açmayalım" havasında bir tutum göze çarpmaktadır.

14- Bütün bunlardan sonra danışma niteliğinde bir eğitim kurulu kurulmalı (öğrenciler-öğretim üyeleri-mezunlardan oluşan) ve üniversitedeki eğitimin pratikle ne denli bağdaştığı incelenmeli-üniversite "bilim için bilim" havasından arınmalıdır.

15- Öğrenciler arasında anketler yapılmalı dersler, mezuniyet sonrası ne yapmayı düşündükleri vb. hakkında sorular sorulmalıdır.

16- Ayrıca bölüm Türkiye'deki genel sanayileşme içinde elektronik-çelektroteknik sanayileri konusunda billurlaşmış görüşler oluşturabilmek için çalışmalı, görüşlerini açıklamalıdır. Eğer varolan yapı içinde bunu olanak dışı görüyorsa, tüm cesaretiyle bunu haykırabilmelidir.

17- Bölüm eğer bilim için bilim yapmak istemiyor, ülkesinin yapısından soyutlanmak istemiyorsa Türkiye gibi geri bıraktırmış diğer ülke üniversiteleri ile ilişkiler kurulmalı, oradaki gelişmeler izlenmeli; geri bıraktırmışlık sürecini üretim ilişkileri içindeki değişikliklerle aşan ülkeler örnek alı-

narak mevcut yapıda eğitimde köklü değişiklikler yapılmasa bile ilerisi için hazırlık yapılmalıdır.

18- Amatör radyoculuğun serbest bırakılması için soruna Oda ve bölümce sahip çıkılması, sonuca gidene dek mücadele sürdürülmelidir.

Bu saydığımız sorunlar dışında diğer akademik sorunlarımızı ve de üniversitede olağanüstü yetkilerle donatılmış olan jandarmayı ve faşist disiplin yönetmeliğini görüşmek üzere bundan bir ay kadar önce bölüme 353 imzalı bir dilekçeyle başvurmuştuk. Ama bölüm yöneticileri halâ oyalama yöntemleri içinde sorunlara doğrudan eğilmemekte, doğruluğunu kabul ettiklerini söyledikleri birçok şey karşısında edilgen kalmayı yeğlemektedirler.

Biz burada özellikle bir şeyi vurgulamak istiyoruz: Üniversite içindeki öğrenci-asistan-öğretim üyesinin sorunları birbirinden kopuk değildir. Varolan yapıya ve onu sürdürmeğe çaba gösteren yöneticilere karşı verilen mücadele ortak olmalıdır. Belirttiğimiz bu sorunlara öğretim üyeleri sahip çıkmalı, "öğrenci tazyikiyle toplantı yapmayı" anlayışına karşı uğraş vermelidirler.

Bunun yanısıra yalnızca bölüm başkanının bir danışma kurulu durumunda olan bölüm genel kurulunun bölümün işleyişinde daha etkin olabilmesi için çalışılmalıdır.

Yine yukarda sözünü ettiğimiz dilekçede belirttiğimiz gibi çalışma odası türünden öğrencilerin ders dışı zamanlarında oturabilecekleri bir yer ve öğrencilerin görüşlerini yansıtacakları, aralarında haberleşme için kullanabilecekleri bir ilân tahtası olmalıdır.

Bunun dışında bir yığın arkadaşımız yurtlara giremezken, futbol alanı, yüzme havuzu ve tenis kortu gibi yerlere yatırım yapılması, yurt binası yapımının istenen hıza ulaştırılmaması, burs almak isteyen her arkadaşına bu olanığın sağlanmaması, üzerinde durulması gereken konulardır.

SONUÇ

Sonuç olarak genel gerçekleri bir kez daha vurgulayalım.

Türkiye'de emperyalist-kapitalist üretim biçimi egemendir. Bir yandan emperyalistler, diğer yandan yerli tekelci burjuvazi başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakaları sömürmektedir.

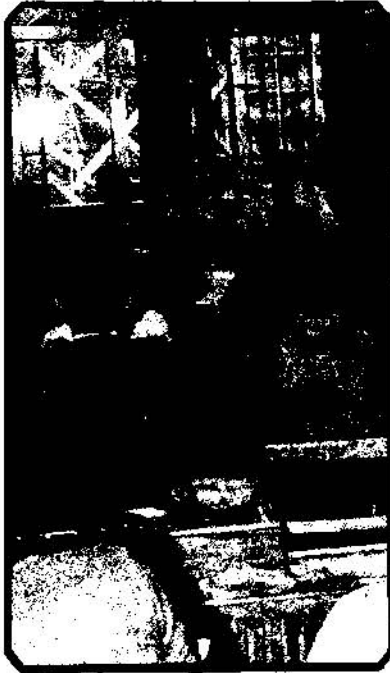
Bu iki sömürücü sınıfın bütünleşmesi ve sömürülerini tam bir bütünlük içinde yürütmeleri sonucu, bunlara karşı yürütülecek mücadele de bir bütündür. Yani "önce emperyalistleri kovacağız, daha sonra yerli sömürücülerle uğraşacağız" şeklinde bir yaklaşım günümüz gerçeklerini bilmemezlikten kaynaklanan yanlış bir görüştür. Emperyalistlerle bütünleşmiş yerli tekelci burjuvazi ile büyük tefeci-bezirgân ve toprak ağalarının sömürü ve diktascna karşı verilen mücadeleye bir ve aynı sürecin birininin içine geçmiş iki yönüdür. Bu süreç ise, tüm sömürünün ortadan kalktığı bir düzenin kurulması yolunda ilk adımlar olacaktır.

Öyleyse bağımsız ve demokratik Türkiye için durmadan çalışacağız. Hem tutarlı devrimciler, hem de bilgili öğrenciler olacağız. Bugünün Türkiye'sinde yalnızca kendi çıkarını düşünen öğrenci olmak, birgün tezelden bir diploma kapıp rahat bir yaşama kavuşmak istemek küçüklüktür, korkaklıktır ve de görevden kaçmaktır.

Üniversite yönetiminde söz sahibi olmalıyız, üniversitemizin gerçek bir üniversite olması için savaşımalıyız. Bilmeliyiz ki emperyalizmle göbek bağlarımızı kesmedikçe toplumumuzda bağımsızlık ve demokrasi olamaz. Bağımsızlık ve demokrasi kurulmadıkça, halka dönük bir yönetim kurulamaz. Halka dönük bir yönetim kurulmadıkça, sanayi

kurulamayacaktır. Sanayi kurulamayınca bilim de gelişmeyecektir. Dolayısıyla üniversitelerimiz gerçek üniversiteler haline gelemeyecektir. Bu da toplumumuzun büsbütün geri kalması sonucunu doğuracaktır.

Öyleyse hep birlikte bu kısır döngüyü bir yerinden kıralım. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde saflarımızı alalım. Her düzeyde, öğrenciyken öğrenci derneklerinde, mühendisken Odalarda, örgütlü, inançlı, bilinçli çalışmalarımızı ve mücadelemizi sürdürelim.

SORULAR, GÖRÜŞLER..

Açık oturuma katılan konuşmacılar, konuşmalarından sonra, izleyicilerin çeşitli sorularına karşılık verdiler. Kimi arkadaşlar da kendi görüşlerini dile getirdiler.

ODALARIN YETKİ VE ETKİNLİKLERİ

Bir soru şöyleydi: "Odalar bir üyesini gerektiğinde üyelikten çıkarabilir mi? Odalar gelecekteki üyeleri olan öğrencilerle ve kamuoyu ile yeterli bir diyalog kurmuş mudur? Keban Barajı hakkında kamuoyuna yeterli bilgi verilmiş midir?" Bu soruya Bekir Özgirgin şöyle karşılık verdi:

"Ülkemiz sınırları içinde faaliyet gösterecek mühendis ve mimarların ilgili Odalara kaydı zorunludur. Hernekadar üniversitelerden mezun olanlara bütün hak ve yetkiler veriliyorsa da Odalar Yasası bu zorunluluğu koymuştur. Odalar üyelerine bazı hallerde cezalar, hatta meslekten men cezası verebilir. Oda Onur Kurulunun ve TMMOB Onur Kurulunun kesin kararı ile Odadan kaydı silinen kişi meslekle ilgili çalışma sürdüremez.

Odalar çeşitli çalışmalarını ile basında yeterli etkinliği sağlamıştır. Bunun bir örneği olarak şunu verebilirim: İnanmalar da inanmasalar da bütün partiler -programlarına baktığımızda- bizim saptamış olduğumuz önerdiğimiz enerji politikası doğrultusunda kamuoyu karşısına çıkmayı gerekli görüyorlar. Bunun dışında fuel-oil'e dayalı santrallerin kurulmasına ilişkin hiç bir madde geçmiyor. Bu basit bir etkinlik meselesi. Etkinlik sadece kamuoyunda değil Odaların üyeleri ile arasındaki ilişki içerisinde de söz konusudur. Vardığımız noktada teknik elemanların ekonomik ve demokratik haklarını elde etme doğrultusundaki çalışmalar sonucu, tabanda kazanılan etkinlik ile tüm teknik elemanlar sendikalaşma mücadelesine katılmaktadırlar. Yalnız çeşitli konularda Odaların sürdürdüğü çalışmaların, gerek basın toplantı-

larının gerekse diğer önerilerin her zaman basında yerince yer almadığını görüyoruz. Bu bizim sorunumuz olduğu kadar mevcut basının yapısıyla da ilgilidir.

KEBAN

Keban sorunu 1965 yılından beri Odamızın ilgilendiği ve üzerinde yoğun çalışmalar yaptığı bir konudur. 1965'te Keban fizibilite raporu çalışmalarına başlandıktan sonra Odamızca bir komisyon kurulmuş, Keban'ın ülkemiz gerçeklerine uymadığını, bu araştırmanın çok daha derinlemesine yapılması gerektiğini, Keban gölünün altında kalacak kara parçasında çok geniş jeolojik araştırmalar yapılması gerektiğini, istimlak bedellerinin fizibilite raporlarında belirtilen rakamlar kadar olmayacağını, enflasyonist baskılardan ötürü Keban'ın belirtilen maliyetle gerçekleştirilemeyeceğini doğru olarak ortaya koymuştur. Geçen sene yaptığımız Keban'la ilgili çalışmalarını iki basın toplantısıyla kamuoyuna ve ilgililere duyurduk. Bunlardan birincisini Keban'ın açıldığı gün yaptık ve şöyle dedik; "Mevcut iktidar Keban'dan gereken dersi almalıdır", Nasıl? Bilindiği gibi Keban yabancılar tarafından yapılan ve yerli teknik elemanların denetiminde yeterince söz sahibi olamadığı bir yapı. Yerli teknik elemanlarımız 2-3 bin lira gibi bir ücretle çalışırken; yetersiz, teknik bilgileri noksan olan yabancıların 70-90 bin lira ücret aldıklarını biliyoruz. Keban'ın gecikmesinin sorumluluğu yabancı firmaların üzerindedir. Keban, yapılması gereken zamandan 2 katı bir zamanda ve ülkemize 2 kat paraya mal olarak yapılmıştır. Biz bu somut örnekten kaynaklanarak kendi gücümüze dayanmamız gerektiğini, yabancıların ülke çıkarlarına hiçbir katkıda bulunamayacağını, kendi sömürülerinin devamına çalıştıklarını açıklayarak o zamanki CHP-MSP iktidarına ders alınması gerektiğini söyledik. Bu doğrultuda teknik elemanların sorunlarına eğilinmesi-

ni, büyük yatırımlarda yerli teknik elemanların söz sahibi olması gerektiğini ortaya koyduk. Keban açıldı. Bunun arkasından hepimizin bildiği gibi çok kısa bir süre sonra açılan üç üniteden ikisi çalışamaz hale geldi. Birinci ünite yabancı firmaların sorumluluğunda çalışmalar yapılırken rotor yandı. Üçüncü ünite bir ısıtma yapılırken statordaki bütün sargılar yandı. Keban yarırılmakla açıldığı günde çalışamaz hale geldi ve bizim görüşümüzle 'su kaçırarak bütün durumuna' büründü. Bu konuda Odamız gerek Keban'daki teknik elemanlarla ilişki kurarak gerekse elindeki mevcut belgeleri değerlendirerek bir çalışmada bulundu. Bu yeni olayların ışığında bir basın toplantısı yaparak olayların nedenlerini, sorumluluğun kimlere ait olduğunu belirterek Keban konusunda görüşlerini bir kere daha kamuoyuna açıkladı. Bunlar 1974 yılında yapılan çalışmalardan birkaç örnek. 1965 yılında da Keban konusundâ gerekli çalışmaların yapıldığını, kamuoyuna (mümkün olduğu ölçüde) basın yoluyla bilgi iletildiğini söyleyebilirim.

ENERJİ AJANSI'NA GİRİLMESİ SORUNU

Bir başka soruda Türkiye'nin Enerji Ajansı'na katılması halinde bunun ülke ekonomisinde etkilerinin ne olacağı ve Enerji Ajansı'na girilmesi karşısında Odamızın tepkisinin ne olacağı soruldu. Bu soruya Bekir Özgirgin şu karşılığı verdi: Petrol üreten ülkeler karşısında genellikle petrol tüketen ülkelerin ABD başkanlığında bir ajans kurduklarını görüyoruz. OPEC ülkeleri karşısında kurulan bu anlaşmayı bir "iktisadi Nato" olarak nitelemek mümkün. Bu ajansa Yunanistan'm, Fransa'nın katılmadığını görüyoruz. Şimdi Enerji Ajansına girmenin ülke yararına olup olmadığına bakalım. Ülkemiz ortadoğu ülkeleri arasında ,er almaktadır; petrol üretici ülkeler ile yakın i-

lişkiler kurmamız yararımıza olacaktır. Durum böyleyken, ABD'nin baskısı ile Enerji Ajansına girilmesi prensip olarak kararlaştırılıyor. Aynı zamanda ortadoğu ülkeleri ile çeşitli ilişkiler kurma çabamızdayız (ki bu yararlıdır), böyle çelişkili bir durum söz konusu. Enerji Ajansına girmemiz ortadoğu ülkeleri ile olan ilişkilerimizi zedeleyici niteliktedir. Biz Enerji Ajansı'na bir saldırganlık paktı olarak görmekteyiz. Çünkü Enerji Ajansı, petrol üreten ülkelere petrol tüketen ülkelerin gerektiğinde çeşitli müdahaleler yapabileceğini öngören bir saldırganlık paktı biçimindedir. Bizim Enerji Ajansı'na kesin olarak girmemiz daha önce de açıkladığımız gibi tamamıyla aleyhimize olan bir konu. Odamız bu konuya ilişkin görüşlerini kamuoyuna açıkladığı gibi geçen dönem çalışma raporunda konuya geniş yer verdi ve Enerji Ajansı'na girilmemesi önerisini ilgili kurumlara ve hükümete ilettili.

ORTAK PAZAR SANAYİLEŞMEMİZİ ENGELLEYECEKTİR

Ortak Pazar'a üye olmamızın ülkemiz açısından ne gibi sonuçlar doğuracağını soran bir arkadaşına Abdülkadir Kahraman şöyle karşılık verdi: AET'ye ilişkin olarak geçen dönemde TMMOB'ye bağlı konuyla ilgili Odaların beraberce yaptığı bir çalışma oldu. EMO olarak AET konusunda yaptığımız çalışmada elektroteknik ve elektronik sanayii konusu ile AET ilişkileri konularını inceledik. AET'ye üyelik durumunun bize bu iki sanayi açısından ne getireceğini saptamağa çalıştık. Ülkemiz, ağır sanayiden yoksun oluşu nedeniyle, ağır ekipman üretmiyor. AET ile bütünleşme sürecunda bu tip sanayi bu ülkelerin rekabeti yüzünden kurulamayacaktır. Gümrük duvarlarının kalkmasıyla da ülkemiz satın alıcı durumuna düşecektir. Elektronik sanayii konusunda ise durum şöyle: Şu anda ülkemizde elektronik sanayii diye birşey yok, "sanayi" genellikle montaja da-

yalı. En küçük devre elemanı-
na kadar hemen hiçbir parça ül-
kemizde üretilmemektedir. Dışar-
dan gelen bu elemanlar burda bir-
takım firmaların patent hak-
larıyla monte edilmekte ve
yerli diye satılmaktadır.
Bu da aslında bu ülkelerin
Türkiye'de bulunan ucuz iş
gücünü kullanmaları demektir.
AET ile bütünleşmenin sonucunda
ise bu malzemeler ülkeye ser-
bestçe girecek, dev firmala-
rın tekelinde olacak ve yer-
li elektronik sanayiinin kur-
ulması olasılığı tümden yok
olacaktır. Bu iki sanayi a-
çısından bile ülkenin AET'ye
üye olması demek ülkenin sa-
nayi lesememesi ve kendi po-
tansiyelini kullanamaması
demek olacaktır. Bu konuda
yaptığımız çalışmanın 3 pa-
ragrafını okumak istiyorum.

"Buradakarşımıza vurgulanması ge-
reken bir konu çıkıyor. Türki-
ye bugün de emperyalist tekel-
lerin denetimi altındadır ve
dışa bağımlı ekonomik yapıdan
dev bir kesimin yararlandığı
bilinmektedir. Böylece Tür-
kiye halkının çıkarları, yer-
li tekelci burjuvazinin bir
takım tedbirlerle korunmasını
istediği çıkarlarıyla her za-
man çatışacaktır. O halde
ülke çıkarlarının halk yara-
rına korunması, yalnız or-
taklık dışında kalmayı de-
ğil, aynı zamanda bağımsız
ve nitelikli bir sanayileşme
sağlayacak ekonomik model
tercihini de zorunlu kılmak-
tadır.

En iyi olasılıkla yalnızca,
bazı tüketime dönük ve daya-
nıklı tüketim mali üreten,
modernleştirilmiş kuruluş-
larla yetinmek zorunda bira-
kılacak Türkiye'nin topluluk
dışında kalması ön koşuldur.
Ek olarak, dış ticaret ikili
antlaşmalara dayandırılmalı,
üye ülkelerin ekonomik haya-
ta müdahalesini asgari düze-
ye indirmeyi amaçladıkları
Türk kamu kesimine, yatırım
malı Üretme olanakları sağ-
lanmalı ve geliştirilmelidir.

Bağımsız ve nitelikli bir
sanayileşme ise ancak, tüm
üretim faaliyetlerinin mer-
kezi planlamayla denetim al-
tına alındığı yapısal bir
değişiklikten sonra gerçek-
leştirilebilecektir."

DÜNYA BANKASI VE GERİ TEKNOLOJİ AKTARIMI

Bir soru da şöyleydi: "Yurdu-
muzun geri bıraktırılmasının
nedenlerinden biri de geri
teknoloji aktarımıdır, bu
konuda çeşitli örnekler var.
Birçok altyapı tesisleri ya-
bancılar tarafından yapılı-
yor. Büyük tekelci firmalar
ellerindeki eskimiş teknolo-
ji ürünlerini, projeleri
kendileri yaptığandan, yur-
dumuza sokmaktadırlar. Sela-
hattin Babüroğlu'nun projele-
rin yabancılara verilmemesi,
geri teknolojinin yurda so-
kulmaması doğrudur bir
genelgesi var. Bu soruna
nasıl eğilebiliriz, EMO'nun
bu konudaki görüşü nedir?"

Bu soruya Bekir Özgirgin
şöyle karşılık verdi: "Emper-
yalizmin sömürü mekanizması
ticaret, yatırım ve borçlan-
dırma biçiminde çalışır. Ar-
kadaşımızın sorusunu ticaret
yoluyla sömürü şeklinde ni-
teleyebileceğimiz geri kal-
mış ülkelere değerlerinin üs-
tünde mal ve hizmet satışı,
müşavirlik ve teknoloji trans-
feri bütünü içersinde değer-
lendirmek gerekir. Ülkemize
tekelci sermayenin geri tek-
noloji sokmasının amaçların-
dan biri, bir önceki teknolo-
ji aşamasındaki üretmiş oldu-
ğu ve o an için geri teknolo-
ji kabul edilecek stokların
eritilmesidir. Bu stoklar,
az gelişmiş ülkelere satıla-
rak aşırı tekel kârları sağ-
lanmaktadır. Buna örnek ola-
rak belediyelerin altyapı
hizmetleri, enerji üretimi,
elektroteknik ve elektromeka-
nik sanayiini verebiliriz.
Dünya bankası bütün emperya-
list ülkelerin ortaklığında
kurulmuş, resmi ve sürekli
nitelikte, emperyalizmin gen-
el bunalımının içinde bulun-
duğumuz evresine özgü bir ol-
gudur; emperyalizmin sömürü-
sünü kolaylaştırır. Dünya
Bankası bir ülkeye kredi ve-
rirken o ülkenin yapacağı
hizmetin plan, proje müşavir-
liğini kendi seçeceği firma-
lara yaptırmaktadır. Böyle
olunca bize ve öbür az geliş-
miş ülkelere vereceği kredi-
ler bu müşavirlik hizmetleri
ve ekipman satın alma yoluyla
tekrar tekelci firmalara git-
mektedir. Bu kredinin çok kü-

çük bir kısmı Türkiye'de kal-
makta ve değerlendirilmekte-
dir.

Dünya Bankasını bu ilişki i-
çersinde görmek gerekir. Bu-
nun en somut örneği Keban'dır.
Gene Dünya Bankası Keban için
kredi vermiş ve empoze ettiği
firmalardan biri olan Ebasco
firmasının mühendislik ve mü-
şavirlik hizmetleri yapmasını
sağlamıştır. Başka bir örnek
İstanbul nazım planıdır. Dün-
ya Bankasının ve genellikle
finans kapitalin işleyişinin
kesinlikle uluslararası te-
kelci sermayenin hizmetinde
ve onların çıkarları doğrul-
tusunda olacağı açıktır.

Odalar, yabancı teknik ele-
man ve teknik hizmet ithali-
ne yıllardır karşı çıkmakta-
dır. Babüroğlu'nun bütün iyi-
niyetine, sözü geçen genelge-
ye rağmen aynı uygulamaların
sürdürülmekte olduğunu ekle-
meye gerek yok.

ODTÜ ÖĞRETİM ÜYELERİNİN DURUMU

Açık oturumu izleyenlerden
bir arkadaş ODTÜ'nün sorunla-
rını ele alan konuşmacının
değindiği iki konuya de-
ğindi.

"Birinci konu ODTÜ'de öğ-
retim üyelerinin durumu.
Bugün ODTÜ'de bir öğretim
üyesini işinden atmak bir ha-
demeyi işinden atmaktan çok
daha kolay. 12 Mart dönemin-
de ODTÜ'den bir rektör yar-
dımcısı, 2 dekan, bir dekan
yardımcısı, 25 kadar da öğre-
tim üyesi ve yardımcı atıl-
mıştır. Bunlar Danıştay'a
başvurduklarında ODTÜ yöneti-
mi, ODTÜ'de öğretim üyeleri-
nin işçi statüsünde olduk-
ları, bundan ötürü de iş-
ten atılanların ancak iş
mahkemelerinde tazminat da-
vası açabilecekleri, bundan
öte bir hakları olmadığı
görüşünü öne sürmüştü. Da-
nıştay da bu görüşte olmalı
ki öğretim üyelerinin açtık-
ları davalara bakmayı red-
detti. Bunun üzerine öğretim
üyeleri, işçi statüsünde ol-
duklarına göre, üniversitede
çalışan tüm memur, sekreter,
müstahdem ve işçilerinin
yıllar önce kurmuş oldukları

sendikaya girerek iş güvenliğine kavuşmak yolunu seçtiler. ODTÜ yönetimi, bu kez, öğretim üyeleri ve yardımcıların sendikaya girmelerine karşı çıktı. Konu Yüksek Hakem Kuruluna gitti, öğretim üyelerinin iş güvenliğine kavuşmaması için her türlü çabayı gösteren ODTÜ yönetimi, bu kez de Yüksek Hakem Kuruluna, öğretim üyelerinin işçi olmayıp "kamu ajanı" oldukları, bu nedenle de sendikalaşamayacakları görüşünü ilettiler. Yüksek Hakem Kurulu da bu görüş yönünde karar vererek öğretim üyelerinin toplu sözleşmeden yararlanamayacaklarını belirledi, tş Kanununun açık ve kesin hükümlerine karşın alındı bu karar. Böylelikle ODTÜ öğretim üyelerinin gerek memurlara gerek işçilere tanınan iş güvencesinden yoksun tutulması başarıyla sağlandı, öğretim üyeleri, bugün de, "öğretim üeliğine devamında sakınca görülmez" gibi kolaylıkla her anlama çekilebilecek bir sözleşme maddesinin sürekli tehdidi altındadır. Bu maddeyi uygulama yetkisinin hükümetçe tayin edilmiş 9 mütevellî ile bu 9 mütevellînin seçtiği rektörde olduğunu da he-men ekleyelim.

ODTÜ'NÜN ÜRENİM DİLİ SORUNU

İkinci konu, ODTÜ'nün öğrenim dili'nin İngilizce olması sorunu. ODTÜ'nün planlanması ve kurulmasındaki art niyetleri konuşmacı Recep Aktaş biraz önce ortaya koydu. ODTÜ'de öğrenim dilinin İngilizce olması da bu art niyetlerin, bu "tezgahlamaların" doğal bir sonucudur, öğrenim dilinin İngilizce olması, elbette, öğrenimin niteliğinde pek çok üstünlükler sağlamaktadır. Irmak hükümetinin Milli Eğitim Bakanının ve bazı üniversitelerin tutucu rektörlerinin "ORTÜ'nün öğrenim dili Türkçe olmalıdır" biçimindeki önerilerini bu açıdan ele almak gerekir. Bu kişilerin, ODTÜ'nün etkinliğinin eğitim dilinden geldiğini görmeleri

ya da sanmaları sonucu bu girişimlere girdiğini söylemek yanlış olmaz. Ancak eğitim dilinin İngilizce yapılmasındaki ana düşüncüyü de gözden uzak tutmamak zorundayız. ODTÜ, aslında, gelişmiş ülkeler için ucuza nitelikli teknik eleman yetiştirmek için kurulmuştur. Bugün öğrencilerinin varmış olduğu bilinç düzeyi bu gerçeği değiştirmiyor; Bu konu üstünde dikkatle durmak ve bu konuyu tartışmaya açmak gereklidir".

Konu üzerinde görüşlerini belirten Recep Aktaş ODTÜ'deki öğrenim dili sorununun kültür emperyalizminin doğrudan bir yansıması olduğunu, öğrenimin İngilizce olmasının savunulamayacağını, ancak Türkçeye geçişin bir anda gerçekleştirilmesinin zor olduğunu söyledi.

ADMMA VE ADMMYO'DA BASKILAR VE KOMANDO BASKILARI

Bir soru üzerine konuşmacı Aşkın Ulukaya ADMMA ve ADMMYO'nda faşist saldırıların giderek yoğunlaştığını, bu saldırıları yapanların polisle birlikte hareket ettiklerini, polisle birlikte kapıyı tuttuklarını, istedikleri öğrencileri "şunu da, bunu da..." diye polise tuttuklarını, polisin sınıfta ders dinleyen öğrencileri bile alıp götürdüğünü söyledi. Komando baskınlarına ilişkin somut olayları anlattı, örnekler verdi. Okul idaresinin ve öğretim görevlilerinin öğrenci üzerinde yoğun baskılar sürdürdüğünü söyleyen konuşmacı okul müdürüne gidip "tedbir alınsın, arkadaşlarımız saldırıya uğradı, dövülüyor, öldürülecek" dediklerinde, müdürün "asıl saldırı olacak olan sizlersiniz" diyecek kadar yan tuttuğunu, kimi öğretim üyelerinin ilericî öğrencilere not vermeyecek, sınıfa gelip "kim bizden, kim sizden" diye liste düzenleyecek fikir yapısını beğenmediği öğrenciyeye yeterlik vermeyecek kadar işi ileri götürdüğünü belirtti.

ADMMA VE ADMMYO'DA SORUNLAR

Pratik çalışmaların haftada yalnızca 2 saate sığdırıldığını, bunun da asistanlar eliyle yaptırıldığını, staj detterlerinin voltmetre okumasını dahi bilmeyen asistanlara okutturulduğunu söyleyen bir konuşmacı bu sözlerinin asistanları eleştirmeye yönelik olmadığını, aslında asistanların da pek çok sorunları olduğunu belirtti. Okul idaresinin asistanları eğitim süreciyle bütünleştirecek yerde, tersine bir tutum içinde olduğu; öğrenci-asistan-öğretim üyesi bütünlüğünün, diyalogunun oluşması için elinden geleni yaptığını da sözlerine ekledi. Haftada örneğin 4 saat dersi olan kimi öğretim üyelerinin yalnızca 2 saat derse gelmekte oldukları; sınavların hep asistanların gözlemciliği altında yapıldığını, kimi asistanların karşıt fikirde oldukları öğrencilere sınavlarda çeşitli baskılar uyguladıkları, sınavdan çıkarma yolları aradıkları da belirtildi.

DEĞİŞEN

YALNIZCA OKULUN ADI

Söz alan' bir arkadaş da devletleştirmeden önce özel yüksek okullarla demokratik kuruluşların, meslek örgütlerinin sürekli ilgilendiğini, bu okulların sorunlarına sürekli olarak eğilen bir kamuoyunun oluşmuş olduğunu hatırlattı. Bu arkadaş sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu kuruluşlar Anayasaya aykırı bulduktan sonra devletleştirme ile soruna sözde çözüm getirildi. Aslında sorun çözülmüdü, paralı olmasından ötürü eğitimde eşitlik ilkesine aykırı olması, yer sorunu, öğretim üyelerinin durumu vb. gibi nitelikleri yönünden Anayasaya aykırı bulunduğu halde, bu okullar bütün bu niteliklerini koruyarak sürdürüldü. Paralı öğretim sürdürüldü; öğretim üyelerinde kariyer, yetenek hiç aranmadı; yer sorunu daha da kötüleşerek devam etti.

Aslında okulun yalnız adı değişmiştir. Tüm sorunlar, daha da fazlasıyla, bugün de vardır. Demokratik kuruluşlar devletleştirmeden sonra etkili mücadele verememişlerdir, öğrenciler bile sorunlar sanki çözülmüş gibi eski tepkilerini göstermez olmuşlardır. Kamuoyunun ilgisi canlı tutulamamıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu mezun olduktan sonra çıkış belgesi alamazlar, çünkü stajlarını tamamlamamışlardır, çünkü staj yerlerinin yüzde 10'u okulca bulunuyor, öğrencilerin büyük çoğunluğu staj yerlerini kendileri bulmak zorundalar.

Bu okulda ders veren ve çoğu devlet dairelerinde yüksek kademelerde memur olan öğretim görevlileri kendilerinin öğrencisi olmuş olan mezunları işe almazlar, böylece de açık bir çelişki içine düşerler."

SORUN EĞİTİMİN TEMEL DÜZENİNDEDİR

Odamızın bir yetkilisi de görüşlerini şöyle belirtti: "So-

run özel yüksek okulları bugün uygulamasını gördüğümüz biçimde devletleştirmekle çözülemezdi. Nitekim belirtilen sorunların hemen hepsi devletçe açılan Elazığ, Konya vb. DMMA'lerinde de aynen vardır. Sorunlara çözüm önerirken somut amaçlarımızı adım adım belirlemeliyiz. Bir kez kimi arkadaşlarımızın bir yanılığası üzerinde durmak istiyorum. Bu arkadaşlar "bütün bu sorunlar, aksaklıklar iktidara halk kesin ağırlığını koyduktan sonra çözülür, giderilir. Halk üniversitesi ancak o zaman kurulabilir" görüşündeler. Bu görüş bizi sorunları sergilemede, kamuoyuna maletmede, çözüme edilgenliğe, durgunluğa götürür. Bugün yüksek okullarda, üniversitelerde okuyanlar, bugünün mühendis adayları, geleceğin özlediğimiz Türkiye'sinin insangücü potansiyelini oluşturacaklardır. Yetenekli, bilgili ve bilinçli yetişmek ve bunun koşullarını oluşturmak için şimdiden mücadele vermektir görevimiz. Bu mücadele ertelenemez.

Şunu görmeliyiz. Sorun öğretmenlerin yetersizliği, yeteneksizliği, ilgisizliği değildir. Sorun, içinde bulunduğumuz çağda, yüksek öğrenimin ek görevli öğretim üyelerine dayalı biçimde yapılmaya çalışılmasındaki sakatlıktır. Sorun öğretmenlerin öğrencileriyle ilgilenmemeleri, derslerine düzenli gelmemeleri değildir, böyle öğretmenlerin böyle olması doğaldır. Sorun eğitimin temel düzenindedir. Ortaya konması gereken şudur: Bugün üniversitemiz ufak tefek ek olanakların yaratılmasıyla mevcut kapasitelerinin iki katı öğrenci okutabilirler. Devletleştirilmiş özel yüksek okulların, bu kapasiteden yararlanılarak, mevcut üniversiteler içinde eritilmesi gerekir. Amacın belirgin biçimde, somut olarak konulması gerekir, yoksa "yer dar, öğretim üyeleri yetersiz, asistanlar yetersiz" biçiminde konan amaçlar mücadeleyi başarıya ulaştırılmaz. Sonuçlar üzerinde değil bu sonuçları doğuran nedenler üzerinde durmalıyız."

ADAY IN

Sınav No

Grid for Sınav No

Soyadı:

Adı:

ÜSS

Cevap Kağıdı

Grid for Sınav No

SOSYAL BİLİMLER TESTİ grid

FEN BİLİMLERİ TESTİ grid

ADAYIN

Sınav No

Grid for Sınav No

Soyadı:

Adı:

Adı:

Soyadı:

Adres:

Yaş:

İmza:

ÜSS Cevap Kağıdı

- 1 Kültür 1
- 2 Kasımpaşa
- 3 Süleymaniye
- 4 İsmirspor
- 5 Cemaatkale Spor
- 6 İnönüspor
- 7 Düzcespor
- 8 Anadolu
- 9 Çayyaraspor
- 10 Nefeshirspor
- 11 Güzelsan Spor
- 12 İTİSpor
- 13 Erzurumspor
- 14 Düzce Spor
- 15 P.T.A.

GENEL YETENEK TESTİ

GENEL YETENEK TESTİ grid